БҮХЫ ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

Буряад ҮНЭН

КПСС-эй Бурядай обкомой, Улан-Удын горкомой, Бурядай АССР-эй Верховно Советэй орган

№ 187 (9019) | 1959 оной августын 11, вторник | Сэн 20 мүнгэн

Техническэ дэбжэлтэдэ советскэ наукын үүргэ ехэ

ПСС-эй ЦК-гэй июниин Пленуишиидхэбэринүүдые бэелүүлхын ю, арадай ажахын бүхы һалбаудта техническэ дэбжэлтэ саааа туйлахын түлөө тэмсэлые т арад бүри үргэнөөр, бүри эршэ зоригтойгоор дэлгэрүүлжэ на. Энэ туйлай ехэ ажал хэрэгаука онсо ехэ үүргэ дүүргэнэ.

Манай орон өөһэдынгөө эрдэмэр омогорхохо ёһоороо омоөно. Тэдэнэй зохёон байгуулхы лай ашаар Советскэ Союз научехническэ талаараа асари ехэ лта туйлажа, эрдэм ухаанай хэлэдэн һалбаринуудаар дэлхэй рэ нэгэдэхи һуури эзэлээ. Шэнлгын институтнуудай, дээдэ һургуулинуудай конструкторска бюролай заводуудай лабораторинууд худэлмэрилэгшэд олон шэнэ мааа болон приборнуудые, технолоческа үйлдэбэри болон материалые бүтээжэ, арадайнгаа ажаа ехэ аша туһа хүргэнэ.

бэшье техническэ дэбжэлтэ ахаха талаар бага бэшэ бэрхэшүүд үзэгдэнэ. Тэдээнииe түр, эрид шууд дабаха шухала. э техникэ, технологиие зо, нэбтэрүүлхэ талаар даалринуудаа дүүргэдэггүй предги, научно-шэнжэлэлгын эмхи аануудай хүтэлбэрилэгшэдые ССэй ЦК Пленум хурсаар шүүмжэлээ.

Шэнэ техникэ нэбтэрүүлхэ түсэ нарин нягта туршалгын хүмэреэр үндэһэлэгдэнэгүй. Предтинуудта туршалгын түхеэрэл цехүүдые барижа ашаггада, туршалта хэхэ барилгада тон бага анхарал хандуудана.

жабайдалтай, практикын эрилудтэй һула холбоо барисаатай ан ушар шэнжэлэлгын зарим титудуудай, дээдэ һургуулинуу гол шухала дутагдал мүн.

Академинүүдэй ажахын һалбаритахи институтнуудай, дээдэ һургуулинуудай, заводуудай лабораторийдай хэдэг научно-шэнжэлэл худэлмэриие зүбөөр тааруултүй байһан ябадал ехэ дутуу дуннуудай нэгэн болоно. Тиигэжэ на асуудалнуудые шэнжэлэн тойлхо хэрэгтэ һаад ушарна, эртэдэй хүсэн аша үрэгүйгөөр тадана, научна худэлмэриин хэмн доошолжо, үйлэдбэридэ нэбтэхэ болзорнь унжагайрна. Гаднаучно-техническэ мэдээсэл хангүйгөөр табигданхай.

Научна эмхи зургаануудай хүэриие зүбөөр тааруулан ябуул научно-техническэ мэдээсэлые аар эмхидхэлгэ—орон дотор н адли техническэ политика лха гол шухала эрхэ нүхэсэл дэй нэгэн болоно. Энэ талаар СР-эй Госплан, Гүрэнэй Научноническэ комитет, СССР-эй Наунуудай академи ехэ юумэ хэхэ татай.

Наука болон техникые коммустическэ байгуулалтатай нягта бoo барисаатайгаар саашадань жөөхэ гол шухала зорилго СР-эй Наукануудай академиин, оюзна республиканuудай Наукадай академинүүдэй урда, СССР-Барилгын, архитектурын академиин, ажахын һалбаринуудтахи научно-шэнжэлэлгын институтнуудай. э һургуулинуудай урда, бүхы етскэ эрдэмтэдэй урда КПСС-ЦК-гэй июниин Пленум табяа.

Манай ороной научна гол эмхи зургаан—СССР-эй Наукануудай академи ехэ зорилгонуудые дүүрэ уялгатай. Тэрэнэй ажал-ябуул саашадань һайжаруулхые шаабайдал эринэ.

СССР-эй Наукануудай академиин институтнуудай эрдэмтэдэй коллективүүд академиин, тэрэнэй научна эмхи зургаан бүхэнэй ажал-ябуулгые һайжаруулжа, коммунистическэ байгуулалтын зорилгонуудтай нягта холбоотойгоор ябуулха хэмжээнүүдые хараалжа, бодото дээрэнь бэелүүлхэнь дамжаггүй.

Научно-шэнжэлэлгын, конструкторска, проект табидаг организацинуудые үйлэдбэридэ дүтэлүүлхэ, совнархозуудта научна бата бэхи база байгуулха зорилгые парти табина. Куйбышевска совнархоз өөрынгөө научно-шэнжэлэлгын база байгуулжа, һайн үүсхэл гаргаба. Мүн Челябинска совнархоз энэ талаар ехэ юумэ хэжэ байна. Өөрынгөө научка база байгуулха гэһэн совнархозуудай үүсхэл бүри үргэнөөр дэлгэрхэ зэргэтэй. Теэд энэ худэлмэриие эмхитэйгээр ябуулха шухала. Гансал нютагайнгаа талые харангүйгөөр, гүрэн дотороо научна-шэнжэлэлгые зүбөөр тааруулан эмхидхэжэ, нэгэн адли техническэ политика ябуулха шухала.

Томо предприятинуудай дэргэдэ научно-шэнжэлэлгын институтнуудые байгуулха тухай ЦК-гэй июниин Пленумэй заабари ехэ удхашанартай. Тэрээнтэй хамта заводуудай лабораторинуудые бүхы хэмжээгээр хүгжөөхэ, бэхижүүлхэ шухала.

Зарим һалбаринуудтахи научно-шэнжэлэлгын институтнуудые дээдэ һургуулинуудтай нэгэдүүлхэ хэрэг ехэ аша туһатай байжа болохо. Ороной научна бүхы кадрнуудай хахадые нэгэдүүлдэг дээдэ һургуулинуудай научна худэлмэри горьтойхоноор һайжаруулагдаха зэргэтэй.

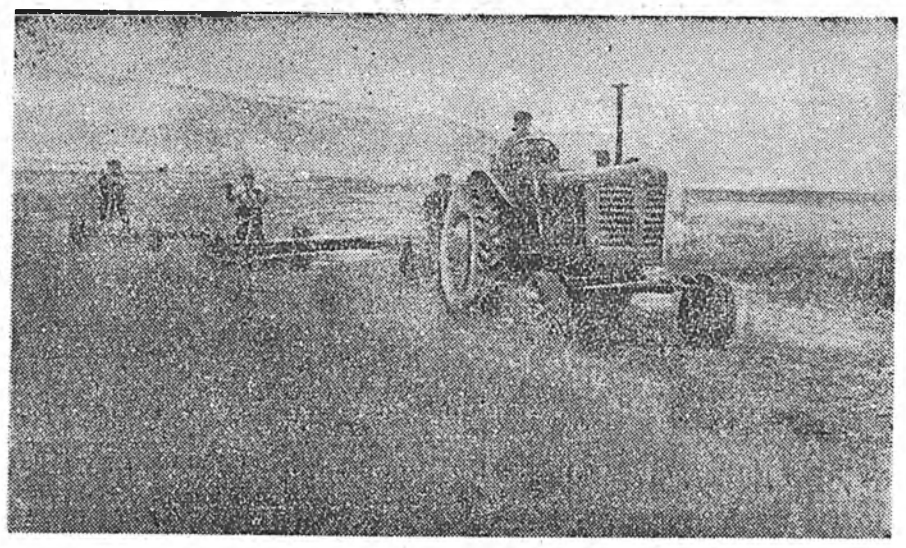
Техническэ дэбжэлтые түргэдхэхын тула научна эмхи зургаануудай материально-техническэ базыень бэхижүүлхэ, тэдэниие мүнөө үеын түхеэрэлгэ, прибор болон материалнуудаар бүри һайнаар хангаха хэрэгтэй. Тэрэшэлэн научно-шэнжэлэлгын, конструкторска организацинуудай худэлмэрилэгшэдые урмашуулха гуримые һайнаар хэрэглэхэ шухала гэжэ КПСС-эй ЦК-гэй Пленум заагаа.

КПСС-эй ЦК-гэй Пленумэй эрилтын ёһоор, өөрынгөө худэлмэриие шүүмжэлхыгээр сэгнэжэ, научна ехэ асуудалнуудые шиидхэхэ талаар партиин табиһан зорилгые бэелүүлгэдэ эрдэмтэдэй, инженернүүдэй, констукторнуудай зохёон байгуулхы эдэбхи үүсхэлые толгойлхо гээшэ научно-шэнжэлэлгын, проект табидаг, конструкторска эмхи зургаануудай партийна организацинуудай уялга мүн.

Коммунистическэ байгуулалтые үргэн далайсатайгаар ябуулха тухай КПСС-эй XXI съездын хараалһан асари ехэ түсэбые бэелүүлхын тула ехэ аша үрэтэйгөөр ажаллахыень научна худэлмэрилэгшэ бүхэнһөө оромнай хүлеэжэ байна. Гэбэшье наукын зарим эмхи зургаануудта юушье зохёодоггүй, амгаланаар һуудаг хүнүүд бии. Иимэ «научна худэлмэрилэгшэ» наукадашье, үйлэдбэридэшье аша туһа хүргэнэгүй. Тиимэ хүнүүдые наукаһаа түргөөр сүлөөлхэ хэрэгтэй.

Партиин табиһан техническэ дэбжэлтэ туйлаха түсэбые амжалтатайгаар дүүргэхын, тула коммунистическэ байгуулалтые үргэн далайсатайгаар ябуулха асари ехэ зорилгонуудые дүүргэхын тула эрдэмтэд, инженернүүд, конструкторнууд хүсэ шадалаа гамнахагүй гэжэ совет арад үнэн зүрхэнһөө этигэнэ.

(«Правдын» августын 10-най түрүү бэшэгһээ).

Баргажанай аймагай Карл Марксын нэрэмжэтэ колхоз энэ жэлдэ 60 мянган центнер үбһэ хуряажа абахын түлөө эршэмтэйгээр тэмсэжэ байна. Хонишодой нэгэдэхи бригадын үбһэ сабшадаг тракторна агрегадай худэлмэрилэгшэд даабаря үдэр бүри үлүүлэн дүүргэнэ. Тэдэнэр 180 га үбһэ сабшаха түсэбтэй байһан аад, мүнөө 200 гаран гектар сабшаад байнхай.

Зураг дээрэ: тракторист М. Агалеевэй даадаг үбһэ сабшадаг тракторна агрегат.

А. Бадаевай фото.

ШЭНИИСЭ ХАДАГДАНА

КЯХТА. (Телефоноор абтаба). Эдэ үдэрнүүдтэ наран шангаар шаража, Кяхтын аймагай совхоз, колхозуудай полинууд дээрэ тарян сайжа эхилээ. Хониной совхозойхид «саг эртэ, тарян ногоон» гээд һуултагүй, амяарлан хуряалгаяа аймаг соогоо түрүүлэн хэжэ эхилбэ. Совхозой Бүрдэнэй фермын лафетнэ жаткын машинистнууд Александр Александров, Владимир Шульгин гэгшэд овёс хадажа байна. Тэдэнэр түрүүшын үдэр туршалга хэхэдээ тус бүридөө 3—3 гектарай овёс хадаба. Тиихэдэ 3-дахи фермэдэ горох хуряагдажа эхилһээр 3 хоноба. Мүн 1-дэхи фермэдэ 10 гаран гектарай шэниисэ хадагданхай.

Совхозойхидой жэшээгээр аймагай колхозууд ороoһо таряагаа саг болзортонь хуряажа абахын тула үглөө мүнөө амяарлан хуряалга хэжэ эхилхэнь.

А. СМИРНОВ.

Шамдаха шухала болоод байна

Мүнөө һаянай хаа хаанагүй орооһо таряанай ургаса нэгэ жэгдэ, түргэн эдеэшэжэ, тэрэниие бүри ойрын үдэрнүүдтэ амяарлан хадажа, хуряажа эхилхээр болохонь.

Гэбэшье Иволгын аймагай колхозууд болон совхоз таряа хадалга, хуряалгын бүри үглөө мүнөө эхилхээ байхада, энэ тон шухала худэлмэридөө хүсэд бэлдээгүй, үшөө ехэхэн дутагдалтай байна.

Тусхайлан хэлэхэдэ, аймаг соогоо таряалангай газар ехэтэй колхозуудай нэгэн болохо «Улаан Ороһго» артель элдэб маркын 9 комбайнтай юм. Августын 9-нэй мэдээгээр тэдэнэй оройдоол 5-ниинь заһабарилагдажа гаргагданхай нэрэтэй. Харин бэшэнииинь элдэб эсын запасной деталь, частяар дутуу дээрэһээ һаядаа бэлэн болгогдожо, гаргагдахань бэрхэтэй болонхой. Гадна лафетнэ жаткануудынь хүсэд бэлэн болоодүй байһаар. Таряа хуряалгын үедэ худэлхэ тракторнуудыншье байлгагдажа, шалгагдаадүй, техническэ харууһа хэгдээгүй байха юм. Тэдэнэрэй олонхидо бага зэргын заһабари хэхээр болсонхой. Теэд колхозой механик нүхэр Дымбрылов, машина-тракторна мастерскойе даагша нүхэр Мункуев гэгшэд хуряалгын машина, техникэ заһабарилгые ехээр удаарууулжа, энэ хойшолуулашагүй шухала худэлмэридэ тон хайша хэрэгээр хандана. Тэрэшэлэн нүхэд Дымбрылов, Мункуев гэгшэдэй саһа сагтань һаналаа табяагүй, силосэй ургамал ногоо хуряаха комбайнуудаа баһал ёһоор заһабарилаагүй дээрэһээнь силос даралгын үедэ түрүүшээр тэдэнь ходо эбдэржэ, һаатадаг байгаа.

Эдэ бүгэдые һайн мэдэжэ байгаад колхозой правлени (түрүүлэгшэ нүхэр Тармаев), партийна эхин организаци (секретарь нүхэр Доржиев) энэ дутагдалнуудые усадхаха тушаа эртээнһээ һаналаа табяагүй байһаниинь гэмшэлтэй.

Аймагай Кировэй нэрэмжэтэ, «Коммунизм» колхозууд, Иволгын совхоз таряа хуряалгынгаа машина, техникэ болон тоог, складуудаа хүсэд бэлэн болгожорхёо гэхын аргагүй. Эндэ дутуу дунда юумэн ехэ олон.

Колхозуудайнгаа машина, техникэ һайнаар заһабарилжа туһалха, тэдэниие запасной частяар хаһа сагтань хангаха уялгаяа Иволгын РТС-ынхид (директорнь нүхэр Панов) тон муугаар бэелүүлнэ гэжэ тэмдэглэхэ хэрэгтэй.

Б. Иванов.

СССР-эй арадуудай хоёрдохи спартакиада нээгдэбэ

Зуу гара мянган москвагайхид, ниислэлэй айлшад В. И. Ленинэй нэрэмжэтэ центральна стадион дээрэ августын 8-да суглараа. Эндэ СССР-эй арадуудай хоёрдохи спартакиада нээлгын баярай ёһолол болоһон байна. Стадионой спортивна түхеэрэлгэнүүд һайндэрэйхеэр гоёон шэмэглэгдэнхэй. Трибунанууд дээрэнь союзна республиканuудай тугууд намилзана. Мүрысөөнүүдтэ хабаадагшадые амаршалһан үгэнүүд бэшээтэй харагдана. Стадион дээрэ сугларагшадай дунда СССР-эй, РСФСР-эй Верховно Советүүдэй депутадууд, министрнүүд, нийтын ажал-ябуулагшад, промышленностиин, худөө ажахын түрүүшүүл, литература болон искусствын худэлмэрилэгшэд бии. Дипломатическэ корпусой гэшүүд трибунанууд дээрэ байбад. Гадаадын оронуудай залуушуулай түлөөлэгшэд—залуушуулай, студентнүүдэй бүхэдэлхэйн VII фестивалиин делегадууд һайндэртэ ерээ.

Советскэ Союзай Коммунистическэ партиин, Советскэ правительствын хүтэлбэрилэгшэдэй центральна ложодо ерэжэ һуухадань, сугларагшад нэрьемэ альга ташалгаар тэдэниие угтаа.

Парадые командалагша, спортын габьяата мастер XVI Олимпийскэ нааданuудай чемпион Виктор Чукарин СССР-эй спортивна бүлгэмүүдэй, организацинуудай союзай Центральна Советэй түрүүлэгшэ Н. Н. Романовта рапорт үгэнэ. СССР-эй спортивна бүлгэмүүдэй организацинуудай Центральна Советэй, ВЦСПС-эй болон ВЛКСМ-эй ЦК-гэй зүгһөө Н. Н. Романов физкультурнигуудай бүхэсоюзна үдэрэй болсхоёо байһантай, СССР-эй арадуудай хоёрдохи спартакиадын мүрысөөнэй эхилһэнтэй дашарамдуулан спортсменүүдые халуунаар амаршалаа.

Манай Эхэ оронoй туг стадион дээрэ мандуулагдажа, СССР-эй арадуудай хоёрдохи спартакиада нээгдэнэ. Парад эхилбэ. Украинын, Белоруссиин, Узбекистанай, Казахстанай, Грузиин, Армениин болон бусад республиканuудай колоннонууд удаа дараа ябажа гарана. Ороной бэрхэ спортсменүүдые, дэлхэйн болон Европын олон чемпионадуудта илажа гарагшадые сугларагшад халуунаар амаршалаа.

СССР-эй арадуудай хоёрдохи спартакиадын баярай нээлгэдэ зорюулагдаһан спортивна һайндэр советскэ спортын туйлалтануудые, манай социалистическэ Эхэ ороной арадуудай аха дүүгэй бата бэхи хани барисаае эли тодоор харуулаа.

(ТАСС).

Азербайджанай ССР таряа худалдаха түсэбөө болзорһоонь урид дүүргэбэ

КПСС-эй XXI съездын түүхэтэ шиидхэбэринүүдээр зоригжоһон Азербайджанай ССР-эй эрэгтэй, эмэгтэй колхознигууд, совхозуудай, заһабарилгын-техническэ станцинуудай худэлмэришэд социалистическэ уялгануудаа бэелүүлэн, 1959 ондо гүрэндэ таряа худалдаха түсэбөө болзорһоонь урид, энэ оной августын 5-да 100,6 процент, тэрэ тоодо шэниисэ худалдаха түсэбөө 118,1 процент дүүргэһэн байна. 6144 мянган пүүд тарян, тэрэ тоодо 5048 мянган пүүд шэниисэ гүрэндэ худалдагдаа. Республика дотор таряа худалдалга үргэлжэлүүлэгдэһээр. Нэгэ миллион пүүд таряа түрэндэ түсэбһөө гадуур худалдаха гэһэн нэмэлтэ уялга Азербайджанай худөө ажахын ажалшад абаба.

Уласхоорондын кинофестиваль

Августын 7-до фестивалиин экранууд дээрэ 12 фильм—4 хүсэд метражна, 8 богони метражна фильмнүүд харуулагдаа.

Москва гостиница соо Чехословакиин делегаци пресс-конференци хэһэн байна. Искусствонуудай академиин ректор фестивалиин жюриин гэшүүн Антон Броусил болон бусад Чехословакиин кинематографиин ямар байдалтай байһан тухай, тэрэнэй тусхай шэнжэ шанар тухай, республикые кинофикацилга тухай хөөрэһэн байна.

(ТАСС).

Фестивальда ошожо ерэһэн совет залуушуулай түлөөлэгшэдые москвагайхид амаршална

Залуушуулай, студентнүүдэй бүхэдэлхэйн VII фестиваль арбан үдэрэй турша соо— июлиин 26-һаа августын 4 хүрэтэр—Венэдэ болоһон байна. Элдэб оронуудай залуушуулай уулзалгануудай хойноһоо манай Эхэ ороной хэдэн миллион эдир залуу хүбүүд, басагад, бүхы совет хүнүүд тэдэ үдэрнүүдтэ ехэ анхаралтайгаар ажаглан харадаг байба. Манай делегацида тусгаар анхарал хандуулагдадаг байгаа. Уласхоорондын уран һайханай конкурснуудта Эсэгэ ороноймнай искусствын залуу түлөөлэгшэдэй гайхамшагта илалта туйлаһан тухай мэдээсэл советскэ бүхы патриодуудые угаа ехээр баясуулаа.

Делегациин Москвада бусажа ерэхые совет залуушуул угаа ехээр хүлеэһэн байна. Тиин Венын фестивальда ороной залуу үетэниие түлөөлһэн 800 эдир залуу хүбүүд, басагад августын 8-да Москвада бусажа ерээ.

Ниислэлын Киевскэ вокзал гоё һайханаар шэмэглэгдэнхэй байгаа. Москвагай хэдэн олон залуушуул, фестивальда ошогшодой түрэлхид болон дүтынхид баглаа сэсэгүүдые бариад эндэ олоороо сугларһан байна. ВЛКСМ-эй ЦК-гэй нэгэдэхи секретарь С. П. Павлов, ВЛКСМ-эй ЦК-гэй секретарьнууд А. Х. Везиров, В. П. Логинов угтагшадай дунда байлсаа.

Делегадуудай вагонһоо гарахада, хани халуун угталга болоо. Тиигээд бултадаа трибуна тээшэ ошоо. Эндэ байһан пионернүүд совет залуушуулай түлөөлэгшэдтэ сэсэгүүдые барюулаа. Угталгада зорюулагдаһан митинг болобо. ВЛКСМ-эй МГК-гэй секретарь Виктор Стукалин митингые нээгээд, совет залуушуулай түлөөлэгшэдые фестивальда амжалта туйлаһантайнь дашарамдуулан халуунаар амаршалаа, залуушуулай захяае дүүргэжэ, советскэ залуу хүнэй нэрые дээрэ үргэжэ ябаһанайнь түлөө тэдэнэртэ баясхалан хүргөө.

Совет эдир залуу хүбүүд, басагадые—залуушуулай, студентнүүдэй бүхэдэлхэйн VII фестивалиин делегадуудые москвагайхид тон хани халуунаар угтаһан байна.

(ТАСС).

Сэлэнгын аймагай Сталинай нэрэмжэтэ колхозойхид шэнэ «ЖН-4,0» маркын навесной жаткануудаар таряагаа амяарлан хадажа эхилээ. Зураг дээрэ: тус колхозой 3-дахи комплексно бригадынхид «Зүй» нэгэтэ лэмэнь амяарлан хадажа ябана.

Н. Дамбаевай фото.

Партийна эхин организацинуудта

Хэлэһэн үгэеэ хэрэгээр баталха

Манай колхоз һү һаалгаяа эрид дээшэлүүлхэ талаар бии байһан арга боломжонуудаа гүйсэд хэрэглэжэ шададаггүй байһан юм. Партийна эхин организаци энэ дутуу дуталуудаа дары усадхахын зорилгоор зарим тэды эмхидхэлэй хүдэлмэри ябуулжа байна.

Хабарай үедэ, зунай эхеэр һү абалга, тэрэнээ гүрэндэ тушаалга тухай асуудал хэдэн дахин бюрогой заседани, партийна суглаан дээрэ зүбшэн хэлсэгдэжэ, тодорхой хэмжээ-ябуулганууд хараалагдаһан байгаа. Һү һаалиин гүүртэнүүдэй ажал хүдэлмэринь хинан шалгажа, хэрэгтэй туһаламжа үзүүлжэ байха тушаа даабари партийна организациин зүгһөө нүхэр Гомзяковто үгтөө һэн.

Июнь һараһаа эхилжэ үнеэдээ үдэр һүнигүй адуулжа, үдэртөө гурба дахин һаадаг болоһон байнабди. Урда жэлнүүдтэ манай колхоздо үнеэндэ эдюулхэ ногоон тэжээл гэжэ хэдэн гектар таряан таригдаад, тэрэмнай үнеэдтээ эдюулэгдэжэ шадагдадаггүй байгаа. Харин энэ жэл июнь һараһаа эхилжэ мүнөө хүрэтэр үнеэдтэ ногоон тэжээл эдюулнэбди.

Һү абалга эрид дээшэлүүлхэ хэрэг мал адуулагшадай ажал хүдэлмэриһөө, тэдэнэй оролдолгоһоо дулдыдагынь мэдээжэ гээшэ. Тиимэһээ колхозой правлени ажалдаа һайнаар хандадаг, оролдосотой колхозник Л. Безбородов, П. Бельский, В. Федоров, А. Федоров гэгшэдые мал адуулагшадаар табиһан байна.

Колхозой правлениин зүгһөө һаалиин гүүртэ бүхэндэ үдэр бүри һү һааха график үгтөөд, тэрэнэй дүүргэлтэнь шалгагдажа байдаг юм.

Партийна эхин организаци һаалишадай социалистическэ мүрысөөнэй дүнгүүдые арбан хоногтоо согсолон гаргажа байдаг. Һарын дүүрэхэлэ бүхы һаалишадай зүблөөн боложо, социалистическэ мүрысөөндэ түрүү һуури эзэлһэн һаалишадта шан үгтэнэ. Мүн түрүү һуури эзэлһэн һаалиин гүүртэдэ колхозой правлениин, партийна эхин организациин дамжуулгын Улаан туг барюулагдана. Июль һарада хоёрдохи комплексно бригадын һаалиин гүүртэ үнеэн бүриһөө 208 литр һү һаажа, дамжуулгын Улаан туг абанхай.

Һаалиин гүүртэнүүдтэ партийна организациин зүгһөө томилогдоһон агитаторнууд ойлгууламжын хүдэлмэри саг үргэлжэ ябуулжа байдаг. Агитаторнууд Владимир Гаськов, Василий Гомзяков, Нина Белобородова гэгшэд илангаяа эдэбхитэй һайнаар хүдэлнэ. Тэдэ һүүлэй үедэ КПСС-эй Центральна Комитедэй июниин Пленумэй материалнуудаар хэдэн дахин хөөрэлдөө хэһэн байна.

Ингэжэ һүүлэй үедэ эмхидхэлэй болон политическэ хүдэлмэри зарим тэды һайжаруулһанай ашаар һү һаалга нилээд дээшэлээ. Энэ жэлэй түрүүшын хахадай түсэб болзорһоонь урид—июлиин 21-дэ дүүргэһэн байнабди. Мүнөө колхозоороо үдэртөө үнеэн бүриһөө дунда зэргээр 9—10 литр һүн һаагдана. Колхозой түрүү һаалишад Аксинья Кожимякина, Анфиза Кузнецова, Анастасия Братенкова болон бусад долоон һарын туршада үнеэн бүриин 1000—1200 литр һү һаанхай. Һаалишаднай өөрынгөө гол хүдэлмэриин хажуугаар силос даралгада хабаадалсана. Тэдэнэй хүсөөр хамта 1200 тонно силос дарагданхай.

Болохоёо байһан КПСС-эй ЦК-гэй Пленумэй хүндэлэлдэ манай колхозой һаалишад август һарада үдэрэй туршада үдэртөө үнеэн бүриһөө 10—12 литр һү һаажа, абаһан уялгаяа үлүүлэн дүүргэхээр шиидэнхэй.

В. Тумпуров,
Мухаршэбэрэй «Коммунизм» колхозой эхин парторганизациин секретарь.

Партиин айкомуудта

КУДАРА

Партиин Кударын айкомой пленум дээрэ «Путь Октября» колхозой партийна эхин организациин пропагандист нүхэр В. Кривогорницына КПСС-эй XXI-дэхи съездын материалнуудые кружогойнгоо һуралсагшадта ойлгуулха дүй дүршэл тухайгаа тоосоото элидхэл хээ.

Энэ кружогой занятинууд идейно-политическэ талаар һайн шанартайгаар, һониноор үнгэрдэг байгаа.

Шудалжа дүүргэһэн темээрээ теоретическэ конференци, лекци болон консультаци сагүргэлжэ болодог юм. Теоретическэ конференцидэ кружогойхидһоо гадна колхозникууд олоороо хабаадалсадаг һэн. Жэшээлхэдэ, «Агуусхэ түсэбтэ долоон жэлэй гол шухала зорилгонууд» гэһэн темээр теоретическэ конференциин болоходо олон колхозникууд хабаадалсажа, тэдэнэрэй зариманиинь үгэ хэлэжэ, һайшаалтай дурадхалнуудые оруулаа.

Пленум дээрэ үгэ хэлэһэн хүнүүд пропагандист В. Кривогорницынагай хүдэлмэриин дүй дүршэл, арга методые һайшаан дэмжээ.

ТҮНХЭН

Тэжээл бэлэдхэлгэ, таряа хуряалгын үедэ арад зоной дунда ниитэ-политическэ хүдэлмэри, социалистическэ мүрысөө һайнаар эмхидхэхын зорилгоор КПСС-эй Түнхэнэй айком үбһэ, таряа хуряалгын бригаданuудта эльгээгдэхэ лекторнуудые бюро дээрээ баталаа.

Аймагай партийна, советскэ эдэбхитэд, алба хаагшадһаа бүридхэгдэһэн лекторнууд—хамта 26 хүн үбһэ хуряалгын бригадануудта эльгээгдэбэ.

МУХАРШЭБЭР

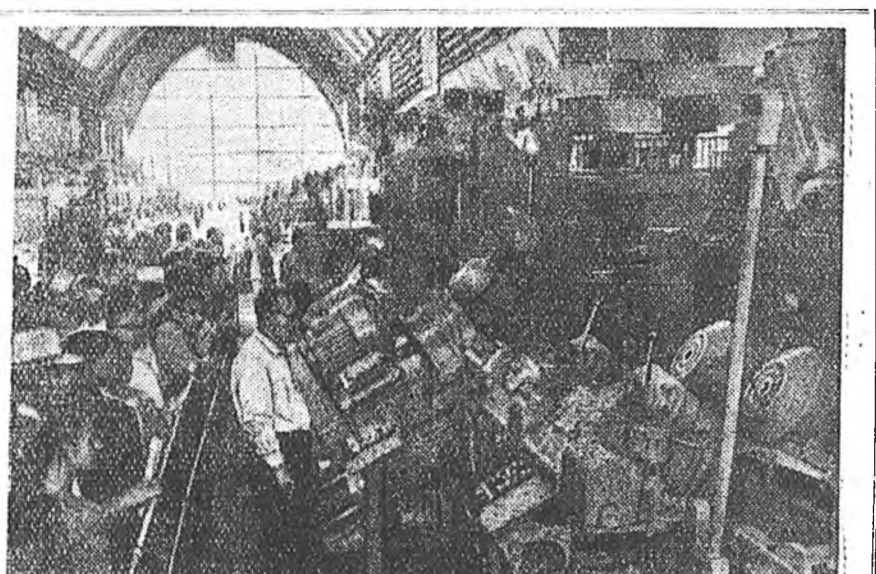
Партиин Мухаршэбэрэй айкомой бюро дээрэ «Забайкалец» колхозой тугалшан П. Ф. Носковагай ажал хүдэлмэриин түрүү дүй дүршэл тухай асуудал зүбшэн хэлсэгдээ.

Тугалшан П. Ф. Носкова даалгагдаһан ажалдаа оролдосотойгоор хандажа, ехэ амжалта түйлаһан байна. Нүхэр Носковада даалгагдаһан тугалнууд 6 һаратай болотороо тус бүридөө сүүдхэдээ 600 граммаар шэгнүүрээ нэмээнэ. 7 һаратай болоһон зарим тугалнуудынь 200—270 килограмм татана. Тугалнуудай үбдэхэ, гарзалха ушар үзэгдэдэггүй гээшэ.

Тугалнуудынь һаруул, сэбэр, хуурай байрада, гурба-дүрбөөрөө түсхай таһалганууд соо байдаг. Байрынь пол газарһаа заатагүй 0,5 метр дээрэ үргэгдэнхэй. Үдэртөө 4 дахин эдеэлүүлэгдэнэ. 6 һаратай болоторнь 250—300 литр тунга һү, 500—700 литр машиндагдаһан һү уулгажа, 190 килограмм концентрат, 270 килограмм шэмэтэ тэжээл (кукурузын силос) эдюулнэ. Мүн минеральна тэжээл, сэбэр уһан хододоо байдаг.

Һая нүхэр Носковагай хүдэлжэ байдаг фермэ дээрэ аймагай тугалшадай, ахалагша һаалишадай, ветеринарно-зоотехническэ мэргэжэлтэдэй семинар боложо, тэндэ нүхэр Носкова өөрынгөө ажал хүдэлмэриин дүй дүршэл тухай суглараагшадта тодорхойгоор хөөрэжэ үгөө.

Партиин Мухаршэбэрэй айкомой бюро тугалшан Носковагай ажал хүдэлмэриин түрүү дүй дүршэлые дэмжэжэ, энээн тухай түсхай брошюра гаргаха гэжэ тогтообо.

«Машина бүтээлгэ» гэжэ павильоной центральна зал соо, мүн нэмэл талмайнууд дээрэ шэнэ болон хуушанай машина, приборнуудые, зэр зэмсэгүүдые, технологическа процессүүдые зэргэшүүлэн харуулха выставкэ эмхидхэгдээ. Хүдөө ажахын хуряалгын машинануудай хюрөөнүүдые үйлэдбэрилдэг автоматическа лини эндэ тодхогдонхой. Энэ машина жэл соо хюрөөгэй 26 миллион шүдэ бүтээжэ гаргадаг юм. Энэнь СССР-эй хүдөө ажахын машина бүтээлгын бүхы хэрэглэмжые хангаха байна.

Москвадахи трактор болон хүдөө ажахын машина бүтээлгын научно-шэнжэлэлгын институт энэ линиие туршажа үзэхын тулада ухаалан зохёоһон байгаа. **Зураг дээрэ:** автоматическа линиин хүдэлхые павильондо орогшод хаража байна.

ТАСС-эй фотохронико.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: «Хүндэлэлэй тэмдэг» орденоор шагнагдаһан Зэдын аймагай Сталинай нэрэмжэтэ колхозой ахалагша хонишон нүхэр Цыремпил Гындуновна Бадмажапова. **Н. Дамбаевай фото.**

Республикын предприятинуудаар

Жэл соо 40 миллион хирпиисэ

Гурбадахи барилга-хабсаралгын управлениин (трест № 1) хүдэлмэришэд барилгашадай алдарта һайндэрые угтуулан һайн амжалта түйлаба. Барилгын материал бүтээхэ Татауровай комбинат баригдажа дүүргэгдээ. Эндэ түрүүшын технологическа линиин түхеэрэлгэ хабсаргагдаа. Тодхогдоһон техникэнь мүнөө туршалга гаража эхилбэ.

Хирпиисэ галдаха нэгэ ехэ пеэшэн баригданхай. Энэ долоон хоног соо хирпиисэ галдалга эхилээ. Пеэшэн соо сүүдхэдээ 40 мянган хирпиисэ галдагдаха юм. Август һарын һүүлээр хоёрдохи пеэшэн ашаглалгада оруулагдахаар хараалагдана.

Жэлэй туршада тус предприяти арадай ажахыда 40 миллион хэһэг хирпиисэ үгэжэ байха юм.

Хирпиисэ гаргаха ажал бүрин оньһожоруулагданхай.

Барилгашад мүнөө извёстко гаргадаг заводые барижа эхилбэ. Завод жэл соо 30 гаран мянган тонно извёстко үгэдэг байха.

Тус управлениин начальник Иосиф Иванович Герниг ингэжэ хөөрэнэ:

— Манай хүдэлмэришэд комбинадай барилга дээрэ эсэхэ сусахые мэдэнгүй ажаллана. Барилгашадай үндэр бүтээсэтэй ажалай ашаар барилганууд болзор соогоо ашаглалгада үгтөө, үгтэхэшье байха.

Модошо дархашуулай, шулуушадай, штукатурщигуудай бригаданууд онсо шалгаржа, халаан бүриингөө даалгабарие 120—200 процент хүрэтэр дүүргэнэ.

П. Киркин.

Сентябрь һарын түсэбөөр ажаллана

Июль һара соо Сэлэнгэ мүрэнэй уһан замай хүдэлмэрилэгшэд һайн амжалта—ашаа шэрэлгын һарын түсэбые болзорһоонь урид дүүргээ. Эдэнэр хүндэ ашаа шэрэлгээр түсэбөө үлүүлэн дүүргэбэ.

Улан-Удын пристаниин коллектив долоон жэлэй түрүүшын жэлэй тамаралгын түсэбые октябриин 20-до дүүргэхэ гэһэн уялга абаһан юм. Бүгэдэ арадай социалистическэ мүрысөөндэ оролсожо, эдэнэр абаһан уялгаяа болзорһоонь хоёр һараар урид, июлиин 20-до дүүргэбэ.

«Сергей Тюленин», «Любовь Шевцова», «Шара гол» суднануудай команданууд август һарынгаа түсэбые болзорһоонь урид дүүргэхын түлөө оролдоно. «Чикой», «Хилок» баржануудай коллектив мүнөө сентябриин түсэбөөр ажаллажа байнхай.

Д. Балданов.

Хитадай һонинууд

10 ЖЭЛЭЙ ОЙН ХҮНДЭЛЭЛДЭ

Хитадай Арадай Республикын байгуулагдаһаар 10 жэлэй ойе хитад арад социалистическэ байгуулалтадаа ехэхэн амжалтануудаар угтажа байна. Үйлэдбэриингөө түсэбүүдые болзорһоонь урид дүүргэһэн тухай мэдээсэлнүүд ороной бүхы районуудһаа эдэ үдэрнүүдтэ ороно.

Энэ жэлэй түрүүшын хахадта республикада 7 томо, дунда зэргын доменно пеэшэнгүүд, 3 томо коксово батарейнууд ашаглалгада үгтөө.

Хитадай хоёрдохи металлургическа база болохо Уханьска металлургическа комбинат дээрэ орон доторoo эгээн томо доменно пеэшэн түрүүшынгээ шудхалга үгэбэ. Энэ пеэшэн жэлдээ 700 мянган тонно шэрэм гаргажа байха хүсэтэй, советскэ мэргэжэлтэдэй туһаламжаар 5 һарын туршада баригдаа юм. Мүнөө тус комбинат дээрэ булад хайлуулха томо заводой барилга түлэг дундаа ябажа байна.

Фуцзянь провинцида хэдэн шэнэ заводууд, фабриканууд ашаглалгада оруулагдана. Тиихэдэ Харбин городто 163 промышленна предприятинууд, тэрэ тоодо подшипникова, электромеханическа, турбина бүтээдэг болон бусад заводууд шэнээр баригдана, үргэдхэгдэнэ.

Харбинай паротурбинна завод эдэ үдэрнүүдтэ 25 мянган киловатт хүсэтэй түрүүшынгээ турбина бүтээжэ гаргаба. Харбинай котельнэ заводой хоёрдохи ээлжээнэй шухала барилганууд дээрэ түхеэрэлгэнүүдыень суглуулжа эхилбэ.

Чжэцзян провинцида хоёр конвертер болзорһоо урид баригдажа дүүргэгдээ, Баньшанска металлургическа завод дээрэ прокатна стан ашаглалгада үгтэбэ.

Ганьсу провинциин промышленна предприятинууд түрүүшын хахад жэлэй түсэбые 5,13 процентээр үлүүлэн дүүргэбэ. Тиигэжэ нёдондо жэлэйхитэй сасуулбал промышленна валовой продукци гаргалгань 2,6 дахин ехэ болобо.

ТАРЯАН ДЭЭРЭ УҺАН ГАРГАГДАНА

Аньхуэй провинцида уһалууриин системын барилга дүүрэбэ. Шихэ, Бихэ, Ханфухэ мүрэнүүд дээрэ 5 водохранилищи баригдаба. Тиигэжэ 10 миллион му (нэгэ му 1,15 гектар болохо юм) уһалагдаха болобо.

ШЭНЭ ТҮМЭР ХАРГЫНУУД

Хитадай баруун урда районуудта гурбан түмэр харгы түргэнөөр баригдажа байна. Чэнду-Куньмин гэһэн 1070 километр утатай түмэр харгы Сычуань, Юньнань провинцинуудай томо городуудые холбохо байна. 789 километр утатай хоёрдохи харгы Нэйцзян городые Куньмин городтой холбохо юм.

(ТАСС).

СОВЕТСКЭ БАЙГУУЛАЛТ

Олониитын эдэбхитэд нютагай Советүүдэй тулгуури мүн

Советүүд олониитын эдэбхидтэ түшэглэн, арадуудай хани барисаае бүри ехээр бэхижүүлхэ ябадалда үндэһэлэн өөрынгөө бүхы хүдэлмэриие эрхилдэг байха ёһотой гэжэ КПСС-эй XXI съезд дээрэ Н. С. Хрущевой хэһэн элидхэл соо заагдана. Энэ заабариин ёһоор Советүүдэй хүдэлмэри һайжаруулха, олониитэтэй тэдэнэй холбоо барисаае улам бэхижүүлхэ, советскэ демократиие саашадань хүгжөөхэ, нютагай Советүүдэй хүдэлмэридэ ажалшадые бүри олоор хабаадуулхын тулада энэ жэлдэ болоһон һунгалтаар депутадуудай тоо нилээд олон болгогдоо. Манай республикын нютагай Советүүдтэ унгэрһэн хабар 6757 түрүү хүдэлмэришэд, колхозникууд, алба хаагшад—эрхим хүбүүд, басагад депутадуудаар һунгагдаа бшуу.

Олониитын хүсэн — депутадууд, сагүргэлжын комиссинууд, үргэн олон эдэбхитэд нютагай Советэй хүдэлмэридэ тон найдамтай тулгуури боложо үгэнэ. Советүүд тэдэнэй хүсэндэ түшэглэжэ, ажахын болон культурна байгуулалтын ямаршье, ехэ багашье асуудалнуудые шиидхэлгэдэ, парти, правительствын табиһан зорилгонуудые бэелүүлгэдэ арад зониие элсүүлэн эмхидхэдэг бшуу. Тиигэжэ эдэбхитэдтэ түшэглэн шухала зорилго шиидхэхэдэнь, эмхидхэлэйнь хүдэлмэри бүтэсэтэй байдаг, ажалшадтай холбоо барисаан улам бэхижэдэг ха юм.

Эдэ олониитын хүсые шадажа, зүбөөр хэрэглэдэг, тэдэнэй туһаламжаар ажахын болон культурна байгуулалтын асуудалнуудые нютагай Советүүдэй дайшалхы ёһоор шиидхэдэг жэшээнүүд үсөөн бэшэ. Кударынхидай жэшээгээр Мухаршэбэрэй аймагай Хонхолойн сельскэ Советэй депутадууд бүхы арга боломжоёо, хүсэ шадалаа тооложо үзөөд, жэл хахад дутамаггүй хүрэхөөр тэжээлэй нөөсэ байгуулхаар, саг болзор соонь, тээгдэлгүйгөөр ургаса таряагаа хуряажа абахаар хараалаа бшуу. Мүнөө үедэ ажал хэжэ шадаха хүн бүхэн тэжээл бэлэдхэлэй хүдэлмэридэ элсүүлэгдэнхэй. КПСС-эй ЦК-гэй ээлжээтэ Пленумэй хүндэлэлдэ зорюулан социалистическэ мүрысөөе үргэнөөр эмхидхэһэнэй ашаар сельскэ Советэй «Искра», Ленинэй нэрэмжэтэ колхозуудта үбһэ хуряалга, силос даралгын хүдэлмэри үргэн далайсатайгаар ябана.

Тус сельскэ Советэй олонхи депутадууд тэжээл бэлэдхэлэй хүдэлмэридэ гаража, үбһэшэдэй дунда ажалай эрхим жэшээ харуулна. Депутадууд Е. В. Иванов, Ф. А. Козловой хүтэлбэрилдэг «Искра» колхозой комплексно бригаданууд тэжээл бэлэдхэлээр түрүү һуури эзэлэнхэй.

Баргажанай аймагай Баян сомоной Советэй хүдөө ажахы үргэлжын комиссидаородог де дуудай, тэрэнэй хүдэлмэридэ һалдаг эдэбхитэдэй ажал ехэ шаалтай юм. Тэдэнэр Советэй дэлмэридэ горьтойхон туһал хүргэдэг. Түрүүнүүлэй шэнэ методүүдые, дүй дүршэл, наукын түйлалтануудые колх гуудай дунда нэбтэрүүлхын тус комисси ехэхэн хүдэл ябуулна. Июлиин эсэсээр сомо гоо Карл Марксын нэрэмжэтэ хоздо адууһа малда тэжээл б хэлэй ябасые, ургаса таряа хур гада ямараар бэлдэжэ байна шалгажа, горьтой дутуу дунд дые тодорхойлоод, шалгалтын гүүдые сесси дээрэ хаража үз тус комисси дурадхаһан байна рэ асуудалаараа комиссиин т лэгшэ депутат Жалсараев дээрэ элидхэл хээ. Сессиин т хой хэмжээ-ябуулга баталаад, нээ гүйсэд бэелүүлһэнэй ашаар нөө колхозой байдал тад ондо лонхой. Бухы ороохото ургама дынь амяарлан хуряагдахаар т лэгдөө. Лафетнэ жатка, комб хадагдаһан валые суглуулха хеэрэлгэлүүд, тоог, складууд г бэлдэгдээ. Лафетнэ жаткан хүдэлхэ дүршэлтэй механиз нууд эртээнһээ олдоотой.

Гэбэшье, зарим нютагай С дүүд олониитын хүсые зүбөөр х лэжэ шаданагүй. Заримдаа эд тэдһээ байтагай депутадуудаа ведэй хүдэлмэридэ һайса ха дуулнагүй. Сагүргэлжын ком нуудаа хүдэлгэнэгүй. Сэлэнгын, играйн, Хэжэнгын болон бусад магуудай олонхи Советүүд ш хүү байдалтай юм. Жэшээл Сэлэнгын аймагай Зүй Һүтэйн советэй гүйсэдком (түрүүлэгш нүхэр Мункуев) эдэбхитэдэй ведэй хүдэлмэридэ хабаад жа шаданагүй. Советэй деп дуул һунгагшадайнгаа урда соогоо хэжэ эхилээдүй һаар. Сагүргэлжын коми нууд эдэбхи үүсхэл гаргада сессиин үзэмжэдэ асуудалну табидаггүй. Ажахын болон к турна байгуулалтын шухала а далнууд сомоной Советэй сес харагданагүй. Тиимэһээ тэж бэлэдхэлээр, малай ашаг ш дээшэлүүлхэ талаар тус сомо Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой г лэжэ ябаһаниинь гайхалтай б бшуу.

Өөрынгөө хүдэлмэридэ эдэб дые, комисси болон депутаду эдэбхитэйгээр хабаадуулха, тэд үүсхэлые үргэнөөр дэмжэхэ г нютагай Совет бүхэнэй түбхын рүүнэй зорилго мүн.

Б. Гуреви

Улаан туг барюулагдаба

1959 оной хоёрдохи кварталай дүнгүүдээр ажалшадай депутадуудай сельскэ, сомоной Советүүдэй республиканска социалистическэ мүрысөөндэ илажа гараһан Түнхэнэй аймагай Хэрэнэй сомоной ведтэ һаяхан Бурядай АССР-эй нистрнүүдэй Советэй дамжуул Улаан туг 2500 түхэригэй нэгэ шантайгаар барюулагдаба.

БИДЭНЭР ЮУ ХҮЛЕЭНЭБИДИ

Байгша оной июлиин нэгэнэй үглөөгүүр һэн. Зарим эд бараанай гүрэнэй розничнэ сэн тэрэ үглөөнһөө эхилжэ химдаруулагдаһан байгаа бшуу. Ябаһаар ябатараа чонирхожо, Железнодорожно районой түмэр замай ОРС-ын № 27 магазинда оробобди. Захаһаань эхилжэ, яаралгүйхэн юумэнэй үнэ сэн хараһаар байтарнай, хахад литр «Вермут» улаан архиин шэлдэ сэнгынь 16 түхэриг 20 мүнгэ гэжэ бэшээтэй байба. Байза, үрэ жэмэсээр хэгдэһэн архиин үнэ сэн химдаруулагдаа хамнай гэжэ гайхаһандаа, «Гастрономдо энэ архи 15 түхэриг 20 мүнгэтэ байна ха юм, эндэтнай яахадаа ондоо сэнтэй гээшэб?»—гээд наймаалагшаһаа манай асуухада:

—Мэдэнэгүйб, шэлгүйгөөр тиимэ байгаа юм бэшэ гү,—гэжэ харюусаба.

Алдуу юумэ болоо бэшэ гү, ооһэдөө элирүүлхыень хүнүүдэй мэдүүлгэ, гомдол бэшэдэг дэбтэртэнь бэшэжэрхихэ гэлсээд, тэрэ дэбтэрыень эрихэдэмнай, наймаалагша иигэжэ харюусаба:

—Тиимэ дэбтэр бидэндэ байдаггүй, магазиниие даагша өөрөө ригша юм.

Теэд хажуу тээшээ боложо, б эд бараа хараад, гэдэргээ ерэх манай мүнөөхи архиингаа сэнгы түхэриг 20 мүнгэ болгожо байба. Тиихэдэнь энэшье сэбэр рэг бэшэ ха гэжэ бодоод газиниие даагшые дуудуулжа рэлдэбэбди.

—Энэ наймаалагша түрүүшын үдэр хүдэлжэ байгаа юм. Эд ба нуудай үнэ сэн мэдэхэшьегүй жа болоо,—гээд магазиниие даа гэдэргээ орошобо. Дахин мана рагдаашьегүй.

Һүүлээрнь энэ ушар тухай шалгажа үзэхыень түмэр за ОРС-ын начальник нүхэр Воро то тэрэ дороо тодорхойгоор бэш бди. Теэд мүнөө хүрэтэр нүхэр ронов манай бэшэгтэ харюус гүйнь тон гайхалтай. Ажалш бэшэг, гомдолдо харюусада тон хойрогоор хандадаг хүн ба ха яа?

П. Соловьев, А. Алек
М. Абогоев, Шульцовска уй
№ 8, 10 гэрнүүдтэ бай
байг

„БУРЯТ УНЭНДЭ" БЭШЭҺЭНЭЙ ҺҮҮЛЭЭР

„Соёлой добтолго аалидашоо"

Иимэ гаршагтайгаар манай газетын июлиин 25-най номерто толилогдоһон бэшэг соо Түнхэнэй аймагта гурбан жэлэй соёлой добтолгын эмхитэйгээр эхилээд, һүүлэй үедэ аалидашоод байһан тухай хэлэгдэһэн юм.

— Статья соо дурсагдаһан баримтанууд зүб байба. Энэ асуудал аймсоведэй сесси дээрэ июлиин 31-дэ зүбшэн хэлсэгдээ,—гэжэ Түнхэнэй аймагай гүйсэдхэхэ коми түрүүлэгшэ нүхэр Домышев ма редакцида мэдээсэбэ.—Ажалш дунда худалдаа наймаанай б культурна ажаһуудалай хүдэлм нүүдые, мүн гурбан жэлэй соё добтолгые шангадхаха талаар хай шиидхэбэри баталан абтаба

ХОРИИН АЙМАГТА

ҺАЙШААЛТАЙ АЖАЛ

Аймпотребсоюзай бэлэдхэлэй конторын хүдэлмэрилэгшэд (директорнь нүхэр Савинов) шефтээ абаһан Карл Марксын нэрэмжэтэ колхоздо үбһэ тэжээл бэлэдхэлгын үедэ 300 центнер үбһэ өөһэдынгөө хүсөөр хуряажа, соможо тушаахабди, гэһэн уялга абаһан байгаа. Конторын дирекци гурбан хүнһөө бүридэһэн бригада бии болгожо, үбһэ хуряалгын хүдэлмэриин эхилэн сасуу ябуулаа һэн. Богонихон болзор соо, Михаил Всеволодович Татауров, Цырен Цыдыпов, Павел Азарович Горшков гэгшэд хужартын сабшалан дээрэһээ 450 бухал сабшаад, тэрэнээ һүрилжэ колхоздо тушааба.

ТҮРҮҮ ҺААЛИШАН

Хориин хониной совхозой Тээгдын табадахи фермын һаалишан, Бурядай АССР-эй Верховно Соведэй депутат Цыбикмид Бардуевна Холхонова аймагай һаалишадай дунда дэлгэрһэн социалистическэ мүрысөөндэ илажа, хододоо түрүүлэн ябана. Долоон һарын дүнгөөр нүхэр Холхонова үнеэн бүриһөө 1368 килограмм һү һаажа, совхоз болон аймаг соогоо нэгэдэхи һуури эзэлбэ.

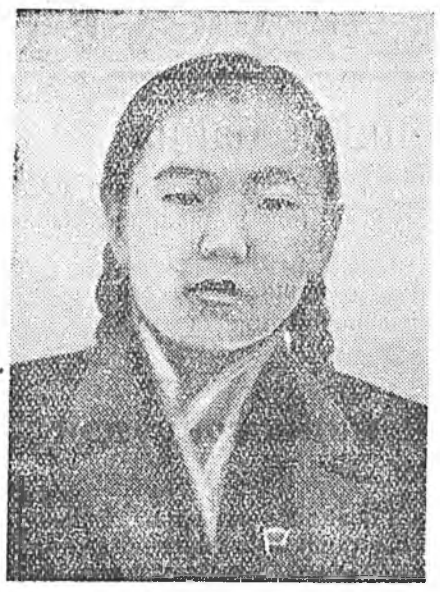
АГИТБРИГАДА ҮБҺЭШЭДЭЙ ДУНДА

Аймгүйсэдкомой культурын таһаг үбһэ тэжээл бэлэдхэлгэдэ хабаадагшадта концерт харуулха, ойлгуулламжын хүдэлмэри ябуулха, мүн ханын газетэ, «дайшалхы хуудаһан» болон «сахилгаан» хуудаһануудые гаргаха зорилготойгоор агитбригада эмхидхээ һэн. Энэ бригада «Дружба», Карл Марксын, Ленинэй нэрэмжэтэ болон «Авангард» колхозуудай үбһэшэдэй бригадануудаар ябаа.

Энэ бригада һаяар Хориин совхозой фермэ, гүүртэнүүд дээгүүр ябахаар түхеэржэ байна.

Г. Ямпилов.

АЖАЛДАА ШАЛГАРҺАН ҺААЛИШАД

Борьёогой талын баруун энгэрэй Баян Сагаан гэжэ хадын үбэртэ зохидхоноор түхеэрэгдэһэн үхэр малай байра, гэр бараан харагдадаг. Эндэ Зэдын аймагай Сталинай нэрэмжэтэ колхозой һү һаалиин хоёр гүүртэ байрланхай.

Тус гүүртэнүүдэй һаалишад КПСС-эй ЦК-гэй ээлжээтэ Пленумэй хүндэлэлдэ дэлгэрһэн ажалай мүрысөөндэ оролсоод, аймаг дотороо түрүү һуури эзэлээ. Эндэхи һаалишад үнгэрһэн 7 һарын туршада үнеэн бүриһөө 850 литр һү һаагаа. Һаяхан ВЛКСМ-эй Бурядай обкомой Хүндэлэлэй грамотаар шагнагдаһан эдэбхитэй комсомол басаган Зинаида Очирова өөрынгөө даажа байһан 15 үнеэдэй тус бүриһөө дундаа зэргээр 900 гаран литр һаажа, эрхим амжалта туйлаа. Мүн тэрэнэй үетэн басагад һаалишад Раиса Лудупова, Октябрина Батомункуева болон бусад һү һаалгаяа баһал нилээд дээшэлүүлэнхэй. Эдэнэр мүлөө туйлаһан амжалтаяа улам арьбадхан, август, сентябрь һаранuудта үнеэн бүриһөө сүүдхэдээ хахад пүүд һү һаахын түлөө тэмсэнэ.

Гадна гүүртын һаалишад ажалайнгаа забһарта үдэрынь үбһэ сабшалга, хуряалгада эдэбхитэйгээр хабаадалсана.

Тус гүүртэнүүдэй үнеэд һайн ургасатай, уһаар элбэг бэлшээридэ адуулагдана. Һаянай тэдэнээ хабар эртэ тариһан зелёнкын газарта бэлшээжэ эхилбэ. Тиихэдэ эндэхид гүүртэ шадараа хамта 8 гектарта турнепс таряа һэн. Тэрэнэйнь ургаса һайн. Гүүртынхидэй үбэлэй байра шадар 6 нүхэ, траншейдэ силос дарагдажа байна.

Зураг дээрэ (зүүн гарһаа): залуу һаалишад нүхэд З. Очирова, Р. Лудупова.

Д. Цыремпилов.

Анхарал табилтай хэрэг

Дүтын һуурин газарһаа аймагай түб тосхон Курумканда ошохонь бэрхэшээлтэй байдаг. Юуб гэхэдэ, дүтэ ябаха хүнүүдые автобус һуулгадаггүй юм. Харгын машина хүлеэхэ баатай бологдодог.

Нэгэ хэды час хүлеэжэ, харгын машинаар эндэ ерээд, хэрэгтэй газартаа хүрэхэнь мүн лэ бэлэн бэшэ юм. Аймагай түб тосхон Курумканай үйлсэнүүдтэхи һубаг канавануудаар уһан урдажа байнхай. Теэд канава гараха нэгэшье хүүргэ гэхэ гү, али миин модоншье харагдадагүй. Хаагууранъ харайжа бололтойб гэжэ уйдхан газар бэдэржэ, нэгэ хэды ябагдадаг.

—Тосхонойнгоо тэг дундуур юундэ канава малтаа юм,—гэжэ понирхоходо, «галай аюулһаа сараха зорилготой юм» гэжэ харюусаба. Лесной үйлсэдэхи канава үргэн, гүнзэгы, энээниие хүнгэн машинын дабажа гарахань тон бэрхэшээлтэй. Школьная үйлсэдэхи канаваар уһан халижа гарашанхай. Хуурай газар бэдэржэ, раймагай хашаан соогуур ябажа гараха хэрэгтэй болодог.

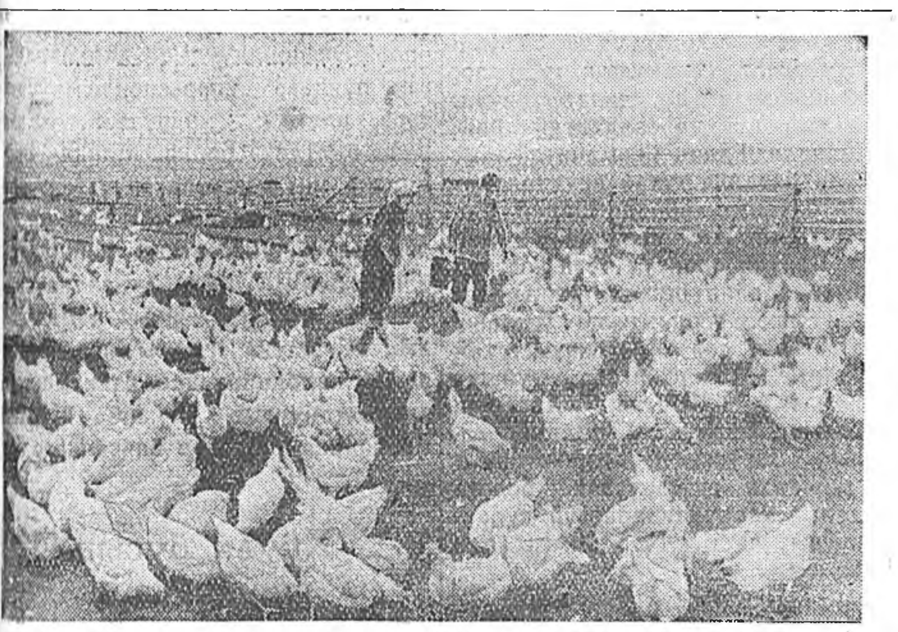
Мүн тус тосхоной эндэ тэндэ шулуу, хирпиисэ сомоотой хэбтэнэ, зарим үйлсэнүүдынь ехэ шабартай. Машинын, мотоциклын гүйлгэжэ гарахада, ябажа ябаһан хүнүүдтэ шабар һүрэжэ, хубсаһа муухай болгоно.

Канава, шабар гэхэ мэтые дабажа ябаһан хүн зунай халуун сагта амаа хатана. Харин унда харюулха юумэн эндэхи киоскдонь байдаггүй. Киоскын наймаалагша Г. Цыренова унда харюулха зүйлнүүдые асархыень хүлеэжэ, киоскынгоо һүүдэртэ миил һуудаг.

Аймагай түб тосхоной үйлсэнүүдтэ нэгэшье модон һуулгагдаагүй байһаар.

Эндэхи ажалшад, аймагай, колхозой хүтэлбэрилэгшэд тосхоноо болбосон түхэлтэй болгохо, сэбэр байлгаха, ногооруулха гэжэ огто анхарнагүй гэжэ һанагдана.

Ц. Цыбикова.

Иволгын аймагай «Коммунизм» колхозой Нимацырен Пурбуевай бүлынхид тахяа харууһалдаг. Тэдэнэр мянга гаран эмэ тахяануудые энэ жэлдэ харууһалжа байха зуураа, тэдээнһээ 70 мянган үндэгэ намартаа тушаахаар хараалнад. Зураг дээрэ: Нимацырен, Очир Пурбуевтан тахяануудаа эдеэлүүлжэ байна.

абажа тушаагаа. Үшөө 10 мянган үндэгэ

А. Бадаевай фото.

Ц. БУДАЕВ

Эгээл дуратай номни

Намаймнай баян
Намтар түүхын
Найруулан бэшээтэй
Ном абааб
Номой магазинһаа.
Энэ минии
Эгээл дуратай ном.
Агуу Ленинэй
Алдарта партиин
Нарандал мүнхэ
Нангин түүхэ—
Намтары шудалнам.
Энэ минии
Эгээл дуратай ном.
Багша Ленинэй
Байгуулһан партиин
Байгалдал арюухан
Баатар түүхы
Баясан шудалнам.
Энэ минии
Эгээл дуратай ном.

Харанхы хэрэг хэгшэд элирүүлэгдээ

Нэгэтэ «Сантехмонтаж» трестын 2-дохи управлениин контородо ажал бэдэрһэн хүн орожо, иигэжэ мэдүүлһэн байгаа: «предприятиие материальна эд зөөреэр хангаха хүдэлмэриие мэдэхэб. Тиимэ ажал танда байхагүй гээшэ гү?».

Управлениин хүтэлбэрилэгшэд Часовниковые олон үтэ хүүргүйгөөр ажалда абаад, харюусалгатай тушаалда томилһон байгаа. Материальна эд зөөреэр хангаха талаар начальнигай орлогшын уялгые дүүргэжэ эхилһэн түрүүшын үдэрһөө А. Часовников хубиингаа хэрэгэй түлөө шуран шуумгайгаар хүдэлжэ эхилһэн юм. Андрей Часовниковой дүршэлтэй мэхэшэн байһыень управлениин начальник нүхэр Алышев мэдэдэггүй байгаа. Тэрээнэй дали доро хоргодожо, зоргоороо ошоһон энэ мэхэшэн харанхы хара хэрэгүүдые хэжэ эхилһэн байна. Сэрэгэй частиин хубсаһа угаадаг комбинадай ахалагша бухгалтер Тарасовтай үтэеэ ойлголсожо, хулууһан эд зөөреэ тэндэхи комбинат руу шэрэжэ оробо ха. А. Часовников даб гэһээр гэр дулаасуулдаг 30 радиатор хулуужа, хубсаһа угаадаг комбинадта худалдаад, мүнгыень өөртөө абаа. Управлениин начальнигай орлогшо түрүүшынгээ олзоор дашуураад, харанхы хэрэгээ саашань үргэлжэлүүлбэ. Тиигэжэ хубсаһа угаадаг комбинадта хамта дээрээ 2065 метр утатай газай соргонуудые, мүн бусадшье материалнуудые дамжуулан үгөө.

Өөрынгөө тушаалые шадамараар хэрэглэһэн мэхэшэн Улан-Удын горпромторгын 38-дахи магазинай тамгатай 40 саарһа оложо, Тарасовта дамжуулһан юм. Иимэ саарһатай болоһон бухгалтер Тарасов дурсагдаһан магазинһаа радиатор, мүн бусадшье материальнуудые худалдажа абаһан тухай худал документ зохёоһон байна.

Богонихон болзорто Часовников Тарасов хоёр 20 мянга гаран түхэриг гүрэнэй зөөри үбэршэлһэн байна. Тэрэ мүнгэнэй ехэнхи хубинь Часовниковой хармаанда ороо.

Улан-Удэ городой Советскэ районой нэгэдэхи участогай арадай сүүд гүрэнэй зөөридэ орогшодой гэмтэ хэрэгүүдые хаража үзөөд, Часовниковые 10 жэлээр, Тарасовые 5 жэлээр, управлениин начальник байһан Алышевые нэгэ жэлээр сүүдлээ.

И. Ильин.

Республикын город, тосхонуудаар

Болбосон түхэлтэй тосхон

ШЭНЭ БАРИЛГАНУУД

Урдань, арбаад жэлэй саада тээ Сэлэнгын аймагай центр—Ново-Селенгинск тосхон юрын хүдөө тосхонуудһаа балайшье илгаруулмаар бэшэ, жиирэй һууриин газарнуудтай адлирхуу байгша һэн. Харин һүүлэй үедэ ехээр үргэдэжэ, гоё һайхан, болбосон түхэлтэй боложо байнхай.

Үнгэрһэн хоёр-гурбан жэлэй туршада барилгын хүдэлмэри бүришье үргэнөөр ябуулагдаа. Нёдондо раймагай, номой магазинай, аптекын шэнэ байшангууд баригдажа ашаглалгада тушаагдаа. Мүн энээнэй урда 10 шахуу таһалгатай типовой гостиницын, райпотребсоюзай байшангууд ашаглалгада үгтөө һэн. Гадна хоёр квартиратай 3 гэр баригдаа. Олон гэрнүүд капитальнаар һэльбэн заһагдаа.

Тээсгэн 300 хүнэй һууритай аймагай Культурын байшангай гэрэй барилга дүүргэгдэбэ. Һаяар үшөө хоёр квартиратай гэр ашаглалгада үгтэхөөр хараалагдана.

ЭЛДЭБ МОДОНУУД ТАРИГДАНА

Аймагай центрынхид барилгын хүдэлмэри үргэнөөр эрхилхэтээ хамта тосхоноо ногооруулха талаар ехэ хүдэлмэри хээ. Хоёр жэл соо КПСС-эй айкомой, аймсоведэй хоёр дабхар томо байшангые тойруулагдажа элдэб сэсэг, модонууд таригдажа, хоёр ехэ сквер бии болгогдобо. Тэрэнь мүнөө гоё һайхан садта адлирхуу болошонхой. Хамта дээрээ тус тосхондо аяар мянга гаран сэсэрлиг һуулгагдаһан байна. Энэ жэл тэндэхи стадион һэльбэн заһагдажа, мүн лэ элдэб модонууд һуулгагдаа.

ҺУРАГШАДАЙ ЭДЭБХИ

Тосхоной анха баригдажа байха үедэ эндэхи хүн зоной үхибүүд дунда һургуулиин багашаг гэртэ үдэртөө хоёр удаа ном үзэдэг байһан юм. Он жэлнүүдэй ошохо бүри эндэхи хүн зон олошоржо, үхибүүдэйнь тоо мүн лэ олошороо. Энээниие хараадаа абажа, тосхоной үхибүүдтэ һургуулиин байшан 1956 ондо баригдаа һэн. Тиигэжэ дунда һургуулиин хоёр дабхар ехэ байшанда олон һурагшад нэгэ доро һураха аргатай болонхой.

Энээгээрээ һурагшад һанаагаа амарнагүй. Тэдэнэр өөһэдөө нёдондо жэлһээ эхилжэ һургуулиингаа талмай бүри үргэдхэжэ захаланхай. Үнгэрһэн жэлдэ һурагшад өөһэдынгөө хүсөөр шлакобетоноор һуралсалай мастерской баряа. Мүнөө өөһэдөө спортивна зал бодхоожо байна.

ҮМСЫН ГЭРНҮҮД ОЛОШОРНО

Аймагай центртэ ажаһуугша—алба хаагшад, хүдэлмэришэд, хүдөөгэй интеллигенциин түлөөлэгшэд ниитын барилгада эдэбхитэйгээр хабаададаг һайн һайхан заншалтай юм. Жэшээлхэдэ, аймагай Культурын байшан барилгада олон хүнэй хабаадалгатайгаар хэдэн удаа воскреснигүүд үнгэргэгдөө.

Тиихэтээ хамта тэдэнэр өөһэдтөө байрын гэрнүүдые ходо барижа байдаг юм. 1957—58 онуудай туршада, мүн энэ жэл үмсын хори гаран гэрнүүд хуу шэнээр баригдаа.

И. Иванов.

Зураг дээрэ: Раймагай шэнэ байшан.

Ф. Моренецын фото.

Городой ажалшадые огородой эдеэгээр хангана

Зэдэ голой хойто эрьедэ Закаменск гэжэ хүдэлмэришэнэй залуу городто дүтэшэг байдаг «Путь коммунизма» колхозойхид хүдэлмэришэдые огородой эдеэгээр хангажа эхилһээр үни болоо.

Капуста, һонгино, үгэрсэ, мүн огородой бусадшье эдеэгээр ашаалагдаһан тэргэ, машинануудай колхозһоо город орожо ябахыень үдэр бүри хаража болохо юм.

— Энэ жэлдэ капуста, һонгино гэхэ мэтэ огородтомнай муу бэшээр гараа. Үлүү гараһыень Закаменск городой ажалшадта абаашажа байнабди,—гэжэ колхозой огородой бригадын бригадир нүхэр Б. Бадмаев хөөрэнэ.

Д. Балданов.

Д. ДАМБИЕВ.

Галдан яахадаа дураа гутааб?

(*РАССКАЗ*)

— Бодо гэнэм! Юу хэжэ мүнөө болотор унтажа байгаа гээшэбши! Гал хүлөөшье түлихэгүй. Бодо! Уладууд унаһан мадгайгаа үргэхэ сүлөөгүй ажаллажа ябаха... Ши тиихэдэнь унтажа хэбтэхэш. Яажа хүн зониоо эшэнэгүйбши! Бодо! Тугалнууднайшье хүхүүлшоо,—гэжэ набтархан заахан Галдан үбһэ сабшаһанаа ерээд, унтажа хэбтэһэн хоршогор шара һамгаяа һэрюулнэ.—Өөрөө юу хаража ябаа хүмши?—гэжэ Галданай һүүлшын үгэнүүдые дуулаһан һамганиинь урдаһаань үрөөһэн нюдоо онгойлгон, тунгаасагүйгөөр хэлэнэ.

— Ши юушэн гээшэбши! Бүхэли үдэрөө үбһэ сабшаад, үшөө тугал хаража ябаха гүб?! Жаргалдаа дашууржа гоошоһон яар! Амандам эдеэ хэжэ үгэнэ хаяаш!—гэжэ Галдан бүри сухалтайгаар хашхаран, хүнжэлыень хуу татан хаяна...

Балжиин Галдан дүшэ гарамгай наһанай набтархан хара, шүрбэһэлиг бэетэй, хорхойдо хорогүй, хониһоо номгон аалдар зөөлэхэн абари зантай хүн бэлэй. Хори хүрэжэ ябахадаа ооһоо гурба дүү нютагайнгаа хөөрүү хүхюун ажалша басагаар һамга хэжэ, айл болоод, ан бүн һуутарнь тэрэнь тодхорой муухай уушханай ханяадаар үбдэжэ мордошоо һэн. Тэрэ гэһээр дүшэ гаратадаа һамга абаагүй, боро гэртээ үхи хүбүүдые ажалай һүүлээр, үдэшэ орой суглуулжархёод, тэдэнээрээ шаг шууяан бололдон, алта ноужа, шатар, даам табижа сүлоо сагаа үнгэргэгшэ һэн. Гэнтэ мэдэхэдэ Балжиин Галдан Шэнэгэтэ голһоо һамга асархань гэжэ хүн зоной балайшье этигэхээр бэшэ үгэ һуур тосхон соогуур тараа һэн. Энэнь худал бэшэ байгаа. Хаяа хадхажа һууһан хүршэнэроо, заа зуу түрэл түдхэмөө урижа, сайлалга хэжэ, хоршогорхон шара, зээрэг хурса нюдэтэй, Балдама гэжэ нэрэтэй, гушаад наһанай эхэнэрые буулгаһан юм. Ушаагаа хараад гансааран һуухаяа болигдобо, һамгатай боложо, эдеэшэһэн сай ууха, лапшатай шүлэ халбагадаха, хүхюу зугаатай, улад зоншие хүндэлжэ байха айл болобо гээшэб гэжэ Балжиин Галдан бодоо һэн.

Түрэ хэжэ түбхиншэһэнһөөнь хойшо гурбан һараһаа үлүүхэн болобо. Балдама һамганиинь Галданда жаргал асараагүй, харин бүтэн бүлеэн уурхайсинь һалхин һамганай мэхээр задаргажа эхилээ һэн. Балдама һамганайнь түрүүшын ёборгон хатуу зан абари түрэһөө хойно гурба хоноод байхада хадхуураа газаашань бултайлгаа бэлэй. Үргэлжэ ерэжэ, Галданай гэртэ наададаг арбаад наһатай үхибүүд тэрэ үдэр ерэһэн байна. Таба наһатай Гүнгар, долоо наһатай Дамба, Даша, Дансарай, Гэлэг, аха заха болохо арба наһатай Хубраг гэгшэдэй Галданай үүдэ татажа ороходонь хэншье үгы байба. Ганса хүнэй унтадаг модон ороной орондо тэдэнэй абиржа гарашагүй үндэр пүмпэгэр дэбисхэртэй, саб сагаан пудуушха, бүдоор шэмэгдэһэн түмэр орон бии болошоһон байгаа һэн. Үхибүүд гоё һайхан орон, заахан сонхонуудтань татаатай тюль һонирхон, стол дээрэ байһан табагаар дүүрэн ягаа улаахан яблока, конфетэ, ормог мяха урдаһайнгаа янзаар хэнһээшье һурангүй хойно хойноһоонь хооһолжо эхилээ һэн. Энэ үедэ үүдэн тайлдажа, Галдан сэбэрхэн сагаан самса үмдэнхэй ондоо хүн шэнги болошоһон юумэн ороод:

—А-а, хүбүүдии! Эдигты, эдигты... Хамаагүй, манайда ябажал байгаарайгты,—гэжэ хүбүүдтэ хэлээд, зургаа-додоон яблока асаржа табаг соонь нэмээнэ.

— Зай, Дансарай, Дамбаяа һуулгадаг болоо гүш даа?—гэжэ Галдан һанжуу хасартай, бэлтэгэрхэн нюдэтэй хүбүүнһээ асууна. Дансарай аман соохи яблокаяа дутуу ядуу жажалан нюдэнэйнгээ уһа гүйтэр залгижархёод:

Тэмээгүйгөөр наадахадань һуулганаб,—гэжэ хэлэмсэрээ табаг соо үлөөд байһан ганса яблока Хубрагай һарбагад гэхэтэй адли түрүүлэн абашана.

— Хомхой!—гээд, Хубраг Дансарайн яблокатай гарые адхаадхихатайгаа хамта Галданай урдаһаа хараад, тэрэ дороо улаганан гэмтэйгээр энеэбхилээдхинэ.

—Бү буляалдагты, бү буляалдагты! Үшөө байха,—гэжэ Галдан улхантай яблока үхэг сооһоо гаргажа тэдэндэ хубаана. Үхибүүдэй һүүлшынгээ жэжэ яблокануудые эдижэ дууһаха үедэ хүрэ улаан платьетай Галданай һамган түлеэ тэбэреэд орожо ерэнэ. Үхибүүд Балдамае тархиһаань хүл хүрэтэр шэртэнэд, Балдамагай хурса зээрэг нюдэнэй харасые хэншиньшье үни удаан тоожо, урдаһаань харанагүй, нюдөө хажуу тээшэнь халтируулна. Үхибүүдэй хэмшээрхэжэ абяа шэмээгүй болошоходо:

— Хээтэйтээ танилсагты, тиигээд шатараа табихабди,—гэжэ Галдан хэлээд, галаа түлижэ һууһан эхэнэр тээшээ хаража,—эдэ үхибүүдэй шатардахые харахада ехэ һонин даа. Хаана байна хаб, шатар абаад үгэл даа,—гэнэ. Балдама нюураа уршагад гүүлэжэ ябан һууһанаа бодоод, улхан табагаа хуряахадаа яблокануудайнгаа дууһаһые обёоржорхёод:

— Энэ яблоканууднай яашоо гээшэб?—гэжэ асууна.

— Үхибүүдтэ барюулаа һэм даа,—гэжэ Галдан номгоноор харюусана.

— Үгы, энэшни дууһыень үгэжэрхёо ха юмши, энэ үхэг соо хадагалһан улхантай яблокам дууһашоод байнал!! —гэхэтэйгээ адли:—Юун эдэ нюһануудта хамаг юумэеэ эдюулээ гээшэб! Тонилогты эндэһээ!—гээд даб гэхэтэйнь сасуу үхибүүд үүдэ үрхэеэ слоjо ядан гүйлдэжэ гарашана.—Юундэ үлдэбэш? Яана гээ хүмши эдэнэй эдихые!—гэжэ Галдан һамганайнгаа буруулган зан гаргаһанда ехэтэ дураа гутан гүбэд гэбэ.

—Һэ! Эдэ тажаануудые эдеэлүүлжэ ямар юумэнэй урда орохонь гээшэб! Һэе һэбхүүлгүй тонилог! Энээн уруу бү орог! Ямар ясли болоһон бэшэ! Шорой шохой дүүргээд...—гэжэ урдаһаань Балдама шэрэм дээрэхи тогооной «хан гэтэр» ябжаганаба.

— Аргаар, аргаар! Үхибүүгүй хайшан гэжэ байха хүмши? Юу хэлэнэ гээшэбши? Яажа байнаш! Энэшье бүтэхэгүй байдал болохонь хадаа,—гэжэ Галдан урмаа хухарангяар хэлээд —бараагар шарайтай болон газаашаа гарашана. Долоо хоногүй хэлэ ама татажа, өөрынь гэнэн хонгор сэдьхэлдэ таарашагүй ёборгон ааша гаргаһандань ехэл һэжэглэнэ. Хори наһатайдаа абаһан хүхюу хөөрүү зантай Бүтэд һамгаяа һанаандаа оруулхадань досоонь бүришье хүндэ, энэ һамганиинь Бүтэдтэнь орходоо гал түймэр мэтэ, галзуудал үзэгдэнэ. Галдан һанаа алдажа: «ямар муухай хуби заяатай хүн гээшэбиб» гэнэ, «Нэгэн үхэжэ һалаа, нүгөөдэнь муу заяатай! Байза юун боложо байнаб даа... Али юрэдөө тиигэһээр заһарха юм гү?».

«Дэлхэй дээрэ хүнэй һанагшаар юумэн хододоо болодоггүй юм гэжэ хэнэйшьеб хэлэһые Галдан һанажархёод:

«Яаба хээбэшье байха болоо бэзэб даа» гэжэ һанан гэртээ ороно. Һамганиинь сай шанажа өдеэшүүлжэрхёод. уринаар угтан:

— Шимни үнэхөөрөө сухалдашаба гүш даа? һуужа сайгаа уу... Хаа яа нимэ зантайгшаб, энээниие юумэндэ бү тоолоорой даа. Тиигээдшье минии хараал шэрээл табиһамни балайшье буруу бэшэ. Түрэл гаралшни байна. Юугээрээ хүндэлхэ гээшэбибди? Сайгаа уу,—гэжэ Галданай мүрэдэ тархяа няан үрзэгэр хара, дээшээ буляалдадаг үһыень эльбэн, зөөлэхэнөөр хэлээд, сай аягална. Галдан юумэ дуугарнагүй. Сайгаа һоросогоон һууна. Балдама хажуудань ошожо һуугаад:

— Зай, бү сухалдыш даа. Ямар нимгэхэн досоохитой, сагаан сэдьхэлтэй хүн гээшэбши? Би нимэл хадашни шамда ерээб. Тэрэгүй һаа гансаараа жаргалаараа ябаха һэм. Ингээд үһэндэшни аһашаһууб даа, яаха байнаш? Дэбһэжэрхихэ гү?—гэжэ үрзэгэр үһыень адхан мэхэтэйгээр энеэбхилнэ.

— Үхибүүдые үлдэжэ болохогүй гүб даа,—гээд, Галдан сайгаа һоросогоон, үлэ мэдэг гүбэд гэнэ. Балдама Галданда бүри няалдажа, мүрэ дээрэнь тархяа табяад:

— Галдан!—гэбэ.

— Юум?

— Бэемни нэгэ тиимэшэг байна. Яагаа гээшэбиб даа..?

— Хайшан гэнэб?

—Үргэлжэ досоомни үбдэнэ, хадхана.

— Амбулатори ошыш даа.

—Эндэхи эмшэд үбшэнгыемни мэдэнэгүй, би үсэгэлдэр ошоод ерээ һэм. Город ехэ эмшэдтэ ошоо һаамни нэгэ зүйтэй һэн. Теэд мүнгэн ехэ хэрэгтэй,—гэжэ хэлээд, Галданай шарай хажуу тээһээнь шэртэнэ.

—Харагша хонёо гаргаад ошо. Хүрэхэ байха,—гэхэдэнь Балдама гайхаһан шарай гаргажа:

—Харагша хонёо? Үгы даа... Хэрбээ һара шахуу байха болошоо һаа яахабиб. Хүрэхэгүйл. Гунан сараа абаад ошохом. Үлүү гараһан мүнгөөрөө шамдаа, өөртөө хубсаһа, хунар асархаб, гэр доторхи хэрэгтэй юумэ абахаб,—гэжэ ехэ түргэн мэдээрхүү хоолойгоор хэлэбэ. Галдан юушье дуугарбагүй. Аршуулаа гаргажа, тамхи нособо.

—Үбэлэй пальтогүйш. Энэ муухай хонин бурят дэгэлшни ямар дэгэл гээшэб? Һаяар гэр бараандаа айлшалжа ошоходомни нимэ юумэ үмдөөд ошолдохо хүн гүш? Бишье би, һулаһаа дээрэ дэгэлтэйб, платьетайб, сабхитайб. Юрэдөөл хубсаһа хэхэеэ мэдэлшни даа,—гэжэ Галданай маргаһан шарай шэртэн, үргэн дорохи абар табар сайд гэһэн һахалыень һабардан хэлээд, нэгэ ута сагаан һахалыень һуга татажа.—яагаа түргэн үбгэрхөө һанаа гээшэбши, үһэншни сайшоол,—гэжэ тэрэ зулгааһан үһээ харуулна. Галдан дурата дурагүй ута сагаан үһээ хараад, зохидгүйгөөр энеэбхилжэ, Балдамагай басаган шарайгаа алдаагүй, хоршогор шарашье һаа, сэлмэг сарюун шарайень хараба. Балдама урдаһаань баһа жэжэхэн сагаан шүдэнүүдые харуулан энеэбхилээд, хурса зээрэг нюдэеэ манатанги болгожо:—Хэзээ город ябахабиб, а?—гээд аалихан асууба. Галдан һууриһаа бодожо, зүүн ханада үлгөөтэй байһан ута сагаан хажуураа гэрэйнгээ дунда табяад, дүшэ алхаяа абаба. Тиигээд алхынгаа үнсэгтэ нёлбожо:

—Үглөөдэр сараа абаад ошохо болоо бээзэш,—гээд, хан гэтэр хажуураа сохёодхибо. Үглөөдэрынь Балдама гунан сараа абаад, город ошоо һэн. Гурба хоноод байхада һара шахуу эндэ байжа эмшэлүүлхэ болобоб гэжэ бэшэг эльгээһэншье һаа, хорёод хоноод байхада гэртээ ерэхэдээ иигэжэ хэлэбэ:

— Ехэ шанга үбшэн хүрэһэн байгаа. Ямар бэлэй даа, мартажархёоб. Нэгэ ойлгогдоогүй нэрэтэй юм һэн. Нэгэ бага барагтай болоходоо гэр бараандаа харихам. үбгэмни ажалда ябадаг гансаараа зобожо, түлижэ байна. Табигты, ябахам гээб. Арай гэжэ зүбшөөгөө. Зунай һара дүүрэтэр ажал бү хэ, хониной шүлэ болон хүнгэн эдеэ эдижэ байгаарай гэжэ хэлээ. Юугээшье хэлэдэг зон юм агшаб.

Үнэндөө Балдамада ямаршье үбшэн хүрөөгүй. Галданай гунан сар худалдаад, городоор архи тамхин болгожо, хори гаран хоног элдэбын гоноор садатараа сэнгээд, гурба сагаангүй болоходоо гэнэн хонгор Галдандаа бусаһан байгаа. Балжиин Галдан эдэ бүгэдые худал гү, али үнэн гү гэжэ мүрдэдэггүй, алад саашань харадаггүй һэн. Энээхэн гурбан һарын турша соо үргэлжэ ерэдэг үхибүүдынь үзэгдэхэ, харагдахаяа болижо, Балдама һамганиинь бэеэ эмшэлхэм гээд лэ. гахай, хони ямааснь хойно хойноһоонь дууһан худалдажа, удаань модон гэрыень нэгэ хүндэ мянган түхэригөөр үгэһэн байна. Балдама һамуу һалхин, архинша зоншье, эхэнэршье уладуудые суглуулжа, бүхэли һүнииндоо архи там-

(*Түгэсхэлынь 4-дэхи нюурта*)

Загаhашадта концерт харуулагдана

Кабанскын Культурын байшангай дэргэдэ эмхидхэгдэһэн агитбригадынхид hонирхолтой программаараа суурхадаг. Эдэнэр гансахан июль hарада 15 концерт харуулhан байна.

Бригадын солистнууд В. Сопраненко, Г. Третьякова, Л. Перфильева, Л. Шойдорова гэгшэд хонгёо hайхан дуугаараа харагшадые hонирхуулдаг.

Һаяхан эдэнэр Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой загаhашадта ерэжэ концерт харуулба.

Иигэжэ эдэнэр үдэр бүри холын аяншалгада ябажа, аймагай колхозуудаар концерт харуулдаг, хөөрэлдөө үнгэргэдэг болонхой.

А. Егоров.

Борбилоонуудые олоор хюдая!

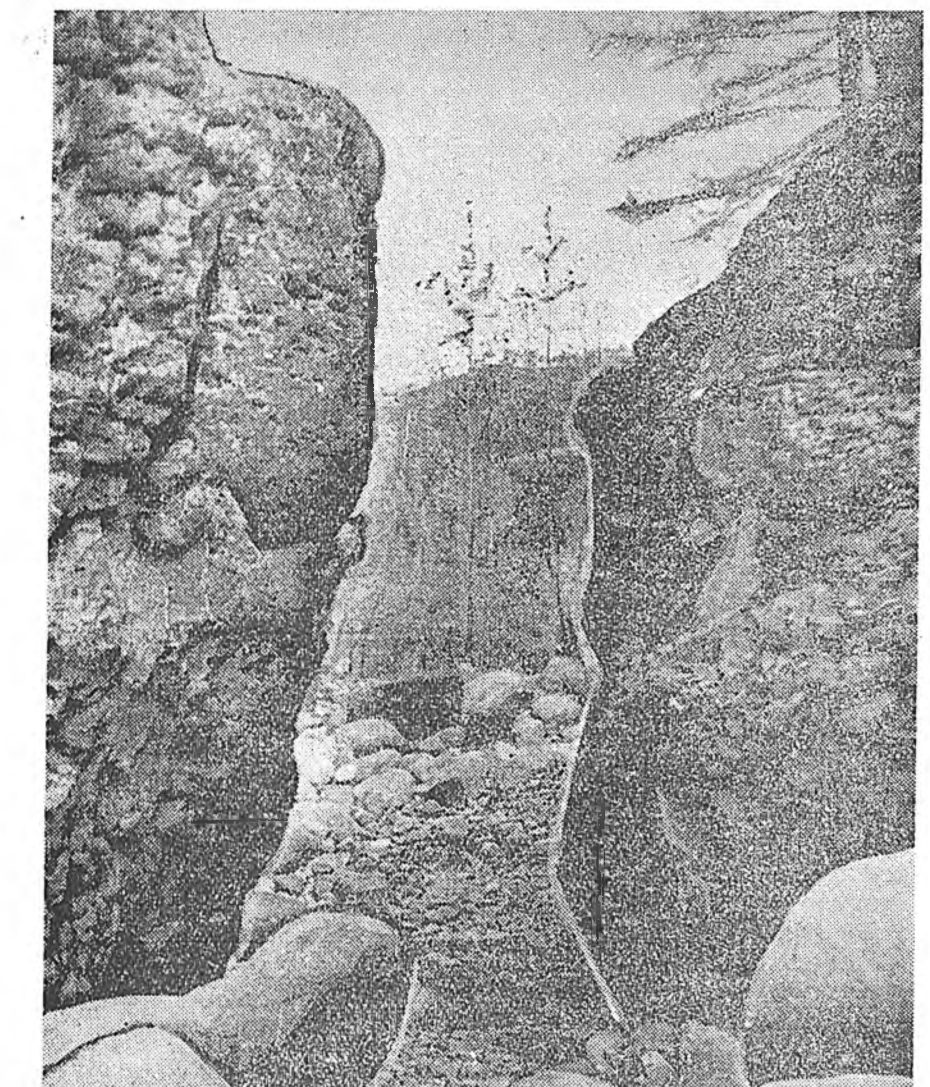
Шубууд—байгаалиин шэмэг гэжэ тоологдодог байна. Хабарай урин дулаан сагай ерэхэдэ янза бүриин шубууд тала дайдаар дуугаа зэдэлүүлдэг гээшэ ааб даа. Зарим шубууд хүдөө ажахын ургамалнуудай хорхой шумуулнуудые түүжэ, арад зондо ехэ туһа хэдэг юм.

Гэбэшье борбилоонуудай туhань бага. Тарянай эдеэшэхэ үедэ борбилоонууд полидо ниидэжэ ошоод, ургасын горьтойхон хубиие үгы хэдэг байна. Мүн борбилоонууд будаа, наран сэсэгэй ургажа байхада, тэдэниие ехээр эдидэг. Борбилоонууд таряа хадагалдаг газарта hуужа эдеэлхэдээ, амбаарай хашагуудые hабартаа аhаагаад тараадаг гэжэ эрдэмтэ З. С. Родионов тодорхойлhон байна.

Тала газарта хүдөөгэй борбилоонуудые хюдаха хэрэгтэй. Тэдэниие зундаа бэшэ, харин үбэлэй эсэс—хабарай эхеэр үгы хэхэ шухала. Тэрэ үедэ борбилоонууд намарайхида орходоо зургаа дахин үсөөн байха. Зунай үедэ эмэ борбилоонууд олон үндэгэ даража 10—12 дальбараа тэнжээдэг юм.

Үбэлдөө борбилоонууд барилга, байранууд шадар олоороо суглардаг. Муу таряа сасажа үгөөд, дүтэ шадарай борбилоонуудые нэгэ газарта суглуулжа хюдахада болохо. Ехэ сарай, амбаарнууд соо эдихэ юумэнэй хойноhоо борбилоонууд ниидэжэ оршодог. Тиихэдэнь амбаар, сарайн үүдэ урхые гэнтэ хаагаад, тэндэ ороhон борбилоонуудые үгы хэжэ болохо байна.

Д. Жапхандаев.

Шулуун хабсагай. Д. Дугарөэай фотоэтюд.

Галдан яахадаа дураа гутааб?

(Түгэсхэл. Эхиниинь 3-дахи нюурта)

хи эмхидхэгшэ hэн. Һара бүри болодог хамтын суглаан дээрэ «hамгаяа хүдэлмэридэ ябуулнагүйш, хара. гэр соогоо бурхан шэнги тахяад байлганаш» гэхэ мэтээр хүнүүд Галданиие хадхан хадхан хэлэдэг болобо. Энээнhээ урагша Галдан «халбага хахартараа» эсэргүүсэнгүй ябадаг аад, мүнөөдэр гар хажууроор воскреснигтэ эсэтэрээ үбhэ сабшажа гэртээ ерэхэдэнь гэрынь хүйтэн хүхэ, hамганиинь углөөгүүр ошоходонь хэбтэhэн хэбээрээ унтажа хэбтэбэ. Тиихэдэнь Галданай мүное хүрэтэр монсогойржо зангиршаhан сухал тэhэршоо hэн.

— Бодохо гүш, али үгы гү?! Үгы hаашни хүлhөөшни шэрээд газаа хаяжархихам! Ямар эшхэбтэр юм гээшэб?! Энэ халуун, үбhэ хуряалгын ябажа байхада унтажа хэбтэхэ! Тьфу! Бодо! —гэжэ Галдан хоолойгоо улам сортоотой болгон хашхарна. Балдама нюдөө аршан үндыжэ:

—Яаха гээбши?! Намайе сохихо гээ гүш? Хүниие бү баhа!—гэжэ үбгэнэйнгөө иимэ сухалтайгаар хашхархадань айhанаа мэдүүлхэгүйн тула баhал шангаар харюусаад, удаадахи добтолгодонь ямар харюу үгэхэмниб гэжэ шэбшэн хэбтэриhээ бодоно. Галдан бороодо норошоhон хубсаhа хунараа тайлажа, хуурай хубсаhaяа үмдэнэ.

— Би шамтай байжа шадахаяа болёоб... Һүни бүри архидаан! Гашалшаhан хүйтэн сай! Ямар ажабайдал гээшэб! Яба! Энээнhээ үнгэроо hаа, толгой дээрэмни дабшалаад hуудаг болохошни ха. Һалас энэ саптаа,—гэжэ хэлээд, стол дээрэхи архигүй хоохон шэлнүүдые шүдэээ ирзагад гүүлэн этэрэн унагаажархина.

—Бүтылканууд ямар hаалта хэбэ гээшэб! Саанаhaа өөдэгүй уладай зан ниимэ агша,—гэжэ хашалгүй хубсалан хэлэнэ.

—Яба гэнэм энэ саптаа! Үшөө минии зан абарида орохош гү? Яба! Хүниие хэлэхэ ямар үндэhэтэйбши,—гэжэ Галдан бүри ганирна.

— Ябахаб! Үшөө намайе хүлhөөмни шэрэхэ hанаатай байгаа гүш? Шамда, юрэдөөл, тиигүүлхэгүй байхаб!—гэн хэбтэрээ хуу татан монсогойлжо хара хайрсаг уруу хубсаhа хунараа хараал шэрээл табин шэхэнэ.

— Муухай золиг! Иигээд үлдэхыешни мэдээгүйб! Иимэл хадаа үhэ зүhэнэйнгөө сайратар гансааран госхойжо ябаагүй гүш. Бил хадаа шамда тэнэглэжэ ерээб! Талада ургаhан ганса годогор модон гээшэш!

— Арила гэнэм бушуу! Хараалша шүдхэр! Арила! Яаhан хэлэ аманиинь гээшэб! Хэрэлдэхэ гэжэ дэлхэйдэ түрэhэн золиг гээшэ хаш. Тьфу! Шамтай байжа хараалда hурашабаб! Арила!—гэжэ Галдан зэмэгүй аад хараалгахадаа хүл дээрээ байжа ядан, гэр соогуураа түргэ-түргэн алхална. Балдама юумэеэ монсогойлжо газаашань гаргана. Һүүлшынгөө хара хайрсаг гартаа абажа гараха болоходоо үүдэн дээрэ «бай гэнэ аалам» гэhэндэл зогсобо. Галдан «бай даа» гэбэгүй, тэрээн тээшэ харабашьегүй, шиидшье гэбэгүй. Балдама уhатай нюдөөр Галданиие хаража:

— Намайе баhабаш... Үе наhaараа бү өөдэлэ!—гэжэрхёод гарашана.

— Тиигэжэл намhаа hала,—гэжэ Балжиин Галдан хойноhоонь хэлээд гээгдэнэ. Үнишье болоогүй. Үүдэниинь тайлдажа хоёр-гурбан үхибүүдэй тархи бултайба.

— Орогты, орогты наашаа! Үнөөхи муухай орооломнай арилаа, шатар даамаа табигты, барhадни,—гэбэ Галдан. Хэдэн үхибүүд шаг шууяан боложо, сковордагай табюур боложо харалшаhан шатарайнгаа хюлгэ аршаад, шатараа табижа эхилбэ. Галдан гэр сохёо аршажа хамажа, hүүлдэнь томо ороноо газаа гаргажа, хорхигор хара ороноо табиба. Балжинии Галдан бишыхан шатаршадые харан hуухадаа: «эдижэ, эдижэ, адхажархёод унтадаг hамгантай байнхаар гансаараа hуугаа hаам дээрэ» гэжэ шэбшэнэ.

Хилын саанаhaа

Советскэ артистнууд Аргентинада ошоод байна

БУЭНОС-АЙРЕС, августын 7. (ТАСС). Советскэ баледэй артистнуудай хоёрдохи концерт «Оперын» театр соо болоо. Энэ концерт тон ехээр hонирхогдоhон байгаа. Нютагай хэблэл энээн тухай үргэнөөр бэшэhэн байна.

Наталия Дудинская тон ехэ шадабаритай, дээдэ шатын балеринэ мүн гэжэ «Эль Мундо» газетэ тэмдэглэнэ. «Кларин» газетын бэшэhэнэй ёhoop, Ирина Тихомирова «угаа ехэ шадабари харуулаа». Тиихэдэ Владлен Семенов «классическа хатарнуудые тон hайнаар наадаhан байна».

Мүн бусадшье артистнууд магтаалда ороhон байха юм.

Америкын оронуудай гадаадын хэрэгүүдэй министрнүүдэй зүблөөнэй болохын урда тээ

МОНТЕВИДЕО, августын 8. (ТАСС). Америкын оронуудай гадаадын хэрэгүүдэй министрнүүдэй зүблөөнэй болохоо байhантай дашарамдуулан «Эль популар» газетэ тусхай номер гаргаhан байна. Энэнь Кубын революциие хамгаалха хэрэгтэ, Америкын империализмда эсэргүүсэн, Латиин Америкын арадуудай хэжэ байhан тэмсэлдэ зорюулагдаhан байна. «Парламентын гэшүүд, интеллигенциин түлөөлэгшэд, хүдэлмэришэнэй хүдэлөөнэй хүтэлбэрилэгшэд Кубын революциие хамгаална» гэhэн гаршаг доро депутадуудай палатын түрүүлэгшэ Р. Камуссо, Батльистскэ партиhaа сенатор А. Робалло, Эрреристскэ партиhaа депутат А. Гианола, Уругвайн компартиин национальна комитедэй нэгэдэхи секретарь Р. Арисменди гэгшэдэй мэдүүлгэнүүдые, тэрэшэлэн Уругвайн уран зохёолшод болон поэдүүдэй статьянуудые, мэдүүлгэнүүдые газетэ толилоо.

«Гватемалада тохёолдоhон эшэгүүритэ муухай ушар дахяад дабтагдаха ёhогүй. Бүхы америкынхид hэримжэтэй байха, тэмсэхэ ёhотой... Бэе бэеынгээ хэрэгүүдтэ хамааралсахагүй гэhэн гол ёhые хамгаалха шухала. Энэ ёhон хадаа жэжэхэн оронуудай хэрэгүүдтэ томо оронуудай хамааралсалгаhaа хамгаалха түшэг тулгуури боложо үгэнэ» гэжэ Р. Камуссо мэдүүлнэ.

Кубадахи революци гансахан Куба доторой удхашанартай бэшэ байна гэжэ А. Робалло бэшэнэ. Министрнүүдэй зүблөөн Кубын революцидэ аюултай байжа магад байhандань бидэнэр түбэгшөөнэбди гээд Робалло саашань бэшэнэ.

Куба хадаа өөhэдынгөө бэеэ даанхай байдалай, экономическа хүгжэлтын түлөө манай арадуудай хэжэ байдаг демократическа тэмсэлэй түрүү отряд болоо гээшэ. Аграрна реформо хэhэнэйнгээ ашаар Кубадахи революци манай түбиин арадуудай тэмсэлэй уряа боложо шадаа. Манай түбиин арадууд империализмын эзэрхэлгэhээ сүлөөрхэ, газарай асуудалнуудые шиидхэхэ, демократическа эрхэ сүлөөе хамгаалха ёhотой гэжэ Р. Арисменди өөрынгөө мэдүүлгэ соо зааhан байна. Кубын дотоодын хэрэгүүдтэ хамааралсахын тулада Сан-Ягода болохоёо байhан зүблөөе США-гэй департаментда хэрэглүүлхэгүйень Уругвайн арадые Арисменди уряалаа.

Эйзенхауэрай Европа ерэхээ байhан тушаа

ПАРИЖ, августын 8. (ТАСС). Франс Пресс агентствын корреспондентын Римhээ дамжуулhанай ёhoop, Италиин гадаадын хэрэгүүдэй министерство иигэжэ мэдээсэбэ: Италиин Министрнүүдэй Соведэй түрүүлэгшэ Сеньи, Гадаадын хэрэгүүдэй министр Пелла гэгшэдые президент Эйзенхауэр Парижда ерэхэдэмни намтай уулзыт гэжэ урихан байна. Энэ уулзалга сентябриин 3—4-дэ болохо юм.

Нью-Йоркдохи советскэ выставкые америкын тусхай тушаалта хүнүүд харана

НЬЮ-ЙОРК, августын 7. (ТАСС). Нью-Йоркдохи советскэ выставкэдэ hүүлэй үдэрнүүдтэ США-гэй гүрэнэй хэдэн ажал-ябуулагшад орожо хараа. США-гэй верховно сүүдэй түрүүлэгшэ Э. Уоррен «Колизейдэхи» выставкэдэ мүнөөдэр орожо хараа. Хэблэлэй болон радиогой түлөөлэгшэдтэ зорюулан, тобшо мэдүүлгэ хэхэдээ, Уоррен иигэжэ хэлээ. Эрхим hайн выставкые хараа. Советскэ Союздахи ажабайдалда выставкэдэ ороhон американецууд ехээр hонирхоhон байна. Советскэ Союздахи ажабайдалые американецууд hая болотор тон багаар мэдэдэг байгаа гэжэ тэрэ тэмдэглээ. Түгэсхэлдөө Уоррен иигэжэ мэдүүлээ: «Хүн зоной байдалые hайжаруулха гэhэн нэгэн зорилго тээшэ хоёр ороной арадууд эрмэлзэнэ гэжэ намда эли болобо». Уоррен воскресенидэ Советскэ Союз ошохоёо гараха юм. Тэрэ хэдэн городуудта хүрэхэ хүсэлэнтэй.

Холбоото Штадуудай худалдаа наймаанай министр Фредерик Мюллер советскэ выставкэдэ мүнөөдэр ороо. Экспонадуудые хараhанайнгаа hүүлээр корреспондентнүүдтэ тэрэ иигэжэ мэдүүлээ: «Ехэ hайн выставкэ байна. Манай оронуудай иимэ выставкэнүүдые али али талаhaа эмхидхэдэг байхые би дэмжэнэб». Выставкын hайшаалай дэбтэртэ США-гэй худалдаа наймаанай министр иимэ тэмдэглэл хээ: «Советскэ промышленностиин элдэб hалбаринуудай гайхамшагта туйлалтануудые хараха аргатай байhандаа би ехээр баясанаб».

Хуули бусын шиидхэбэри болюулагдаха ёhотой

БУХАРЕСТ, августын 8. (ТАСС). Румыниин хэблэлэй агентствын дамжуулhанай ёhoop, Румыниин центральна газетэнүүд мэдээжэ юристнүүдэй статьянуудые толилhoop. Манолис Глезос болон Грециин бусад демократууд тушаа Афинын сэрэгэй трибуналай гаргаhан шиидхэбэриин ямаршье үндэhэ баримтагүй байhаниинь эдэ статьянууд соо тэмдэглэгдэнэ.

Сүүдэй гаргаhан шиидхэбэри хуули бусын байна. Грециин тэмсэлшэд-демократууд «тагнуул хээ» гэhэн гэмнэлтын ямаршье үндэhэ баримтагүй, хуурмаг байhаниинь сүүд дээрэ хүсэдөөр тодоруулагдаhан байгаа гэжэ мэдээжэ юрист профессор Тудор Попеску «Ромыниа либера» газетэдэ бэшэнэ.

Грециин засаг баригшад 375-дахи фашистска хуулиие хэрэглэхэдээ, ООН-эй Уставай, хүнэй эрхын декларациин талаар Грециин уласхоорондын уялгануудые, тэрэшэлэн өөрынгөө ороной хуулинуудые хэрэгсээгээгүй гээшэ гэжэ профессор Попеску заана.

Иимэ ябуулга хэхэдээ, Грециин хархис этэгээдүүд өөhэдынгөө харюусалгые мэдэрдэггүй байhанаа харуулба гэжэ Румыниин юрист статьягайнгаа түгэсхэлдэ бэшэнэ.

Уласхоорондын шэнжэлэл

ҺАЙН СЭДЬХЭЛТЭЙГЭЭР, ҮНЭН ЗҮРХЭНҺӨӨ ҺАЙНИИЕ ХҮСЭЖЭ АЙЛШАЛХАБДИ

Н. С. Хрущев США-да, Д. Эйзенхауэр Советскэ Союзда айлшалхань. Бүхы дэлхэй дээрэ иимэ халуунаар угтагдаhан, нэгэн hаналтайгаар дэмжэгдэhэн ушар хэрэг гэжэ дайнай hүүлэй жэлнүүдэй туршада үзэгдөөгүй байжа магад. Хариин оронуудай ехэ тулөөлэлгэтэй политическэ ажал-ябуулагшад энэ айлшалсалгые дэмжэжэ байhанаа мэдүүлээ, дэлхэйн бүхы шахуу хэблэл hайшаан угтаа. Энэншье гайхалтай бэшэ. Хоёр томо гүрэнүүдэй правительствонуудые толгойлогшодой уулзажа, уласхоорондын шухала асуудалнуудаар hанамжануудаа мэдэлсэхэ ябадал мүнөө сагай уласхоорондын түгшүүрилые hулаpуулха, эб найрамдалые хангаха этигэл найдабари арадуудай зүрхэндэ түрүүлжэ байна.

Августын 5-да хэhэн пресс-конференци дээрээ Н. С. Хрущев иигэжэ мэдүүлээ:

—Бидэнэр hайн сэдьхэлтэйгээр, үнэн зүрхэнhөө hайниие хүсэжэ, «хүйтэн дайниие» усадхаха хэрэгтэ аша туhа хүргэхын, бүхы дэлхэй дээрэ эб найрамдалые хангахын тула оролдожо, манай оронуудай хоорондохи харилсаае hайжаруулха тушаа асуудалнуудаар президенттэй үгэеэ ойлголсохо арга боломжо байгуулха гэhэн үнэн сэхэ хүсэл, эрмэлзэлгэтэйгээр Америкэдэ ошохобди.

Иимэ зорилготой айлшалсалга бүгэдэниитын зүгhөө дэмжэгдэнгүй яаха hэм. Гэбэшье айлшалгые hайшаан угтажа байhан хүнүүдэй дунда hайн сэдьхэлтэйгээр хандаха, үнэн сэхээр оролдохо дурагүй хүнүүд бии гэжэ хэлэхэ хэрэгтэй. Эб найрамдалда дурагүй хүнүүд Советскэ Союз США хоёрой хоорондохи харилсаае бэхижүүлгэдэ сэхэ эсэргүүсэхээ айгаад, иимэ уулзалгын аша туhые hэжэглэхэ, Советскэ Союзай эб найрамдалда дуратай политикые хардаха талаар нюуса ябуулга хэхэ hэдэлгэ гаргана.

Уласхоорондын түгшүүрилые hулаpуулгада дурагүй хүнүүдэй түрүү зэргэдэ ФРГ-гэй канцлер К. Аденауэр ябана. СССР-эй, США-гэй правительствонуудые толгойлогшонорой уулзалгаhaа үбгэжөөл канцлерай hүрдэжэ байhаниие тайлбарилха зуураа, Баруун Германиин «Нейе Рейн-цейтунг» газетэ иигэжэ бэшэнэ: агууехэ хоёр гүрэнүүдэй хоорондо түгшүүрилтэ байдалай hуладаа hаань, «Бонныn гадаадын политикын үндэhэ hуури заатагүй hандарха юм». Хрущевой Вашингтондо айлшалгада дурагүй байhан тухайгаа Холбоото Штадуудта Бонно дуулгаба гэжэ Баруун Германиин «Зюддейче цейтунг» газетэ мэдээсэнэ.

Вашингтондо, Москвада болохо уулзалгануудай hайн аша үрэтэй байхые хүсэдэггүй хүнүүд «Советүүд баруунайхидые баhал хүнгэхэнөөр мэхэлбэ» гэhэн үгые мүнөө али болохоор тараажа байна. Эдэ үгэнүүдые Баруун Германиин «Франк-фуртер цейтунг» газетэ тараагаа. Тэдэнь юу хэлэнэб гэхэдэ, уласхоорондын харилсаанай асуудалнуудые шиидхэхэдэ амгалан ёhoop зэргэ оршохые хүсэдэг советскэ политика илажа байна, тиихэдэ «хүйтэн дайнай» «хүсэрхэлгын» тала баримталдаг политикын буруу hүрэжэ байhаниие баруун гүрэнүүдэй ажал-ябуулагшад мэдэрдэг болоо гэжэ ойлгохо хэрэгтэй. Иимэшүү мэдүүлгэнүүдые мүн США-гэй хэблэлдэ уншажа болоно.

Америкын элитэ шэнжэлэгшэ У. Липпман айлшалсаха тухай статьягаа «Шэнэ хараа шугам» гэжэ нэрлэhэниинь ушартай юм. «Бидэнэр,—гэжэ Липпман бэшэнэ,—хүйтэн дайнай бүри ехэ бэрхэшээлдэ орожо байhаниие үзэнэбди... Гадна Европын түбтэ хүйтэн дайе ябуулжа, бидэнэр Америкын түбтэхи, мүн Урда Америкэдэхи тон шухала хэрэгээ тоодоггүйгөө ойлгодог боложо байнабди».

«Хүйтэн дайнhaа» арсаха гээшэ бүхы оронуудай, бүхы арадуудай гол шухала хэрэг болонхой. Эб найрамдал бэхижүүлэгдэжэ шадагдаа hаа, «юумэеэ алдаhан хүн» үгы байха. Болохоёо байhан уулзалганууд Баруун Германиин, Францийн гү, али бусад ямар нэгэн ороной байдалые hуладуулха юм гэhэн шашалдаанууд эб найрамдалай хэрэгтэ ехэ hаад ушаруулна.

Н. С. Хрущевой, Д. Эйзенхауэрай бэе бэедээ айлшалсалгада дурагүй хүнүүд үсөөхэн юм. СССР-эй, США-гэй правительствонуудые толгойлогшонорой уулзаха саг дүтэлжэ байна. Хоёрдохи дэлхэйн дайнай үлэгдэлнүүдые бүрин усадхажа, газар дэлхэй дээрэ бата бэхи эб найрамдал тогтоохые эрижэ байhан арадуудай этигэл найдабаритай эдэ уулзалганууд сэхэ холбоотой юм.

ЖЕНЕВЭДЭХИ ЗҮБЛӨӨНЭЙ ХОЁРДОХИ ШАТА ЮУ ХАРУУЛААБ?

Гадаадын хэрэгүүдэй министрнүүдэй Женевэдэхи зүблөөн хүдэлмэреэ дахин таhалдуулhаниинь мэдээжэ. Зүбшэн хэлсэhэн асуудалнуудаараа зүблөөн хэлсээ туйлаагүй. Гэбэшье зүблөөнэй хүдэлмэри ехэ удхашанартай байhаниинь дамжаггүй. Юуб гэхэдэ, зүблөөн тухай коммюникейн мэдээсэhэнэй ёhoop, уласхоорондын шухала хэдэ хэдэн асуудалнуудаар баруун болон зүүн зүгэй түлөөлэгшэдэй хараа бодолнуудые дүтэлүүлхэ, арсалдаатай асуудалнуудые тодорхойлхо арга тэрэ олтоо. Уласхоорондын олониитын түлөөлэгшэдэй олонхинь мүнөө иимэ тобшолол хэдэг болонхой. Гэхэтэй хамта, Баруун оронуудта зүблөөнэй үрэ дүнгүүд тодорхойлогдоходоо, зүблөөндэ хабаадаhан баруун түлөөлэгшэдэй хараа бодол баримталагдана.

Женевэдэхи зүблөөе таhалдуулхын тула ехээр оролдоhон Бонныn хүтэлбэрилхы бүлэг хүнүүд зүблөөнэй үрэ дүнгүүдые зүбшэн хэлсэхэдээ, тэндэ гараhан арсалдаанууд тухай үлүүсэ шашалдана, хараа бодолнуудай дүтэлhэндэ дураа гутажа байhанаа мэдүүлнэ. Тэрэшэлэн Америкын хэблэлэй зарим түлөөлэгшэд зүблөөн дээрэ гансахан лэ «хашартай арсалдаан болоо» гэhэн шэнгеэр харуулхаяа hэдэнэ.

Гэбэшье Женевэдэхи зүблөөн аша туhатайгаар хүдэлөө гэhэн hанамжа Баруун оронуудай буржуазна политическэ ажал-ябуулагшадай дунда диилэдэг боложо байна. Германитай эбэй договор баталха, Баруун Берлиндэхи байдалые гуримшуулгада хабаатай асуудалнуудые шиидхэхэ зорилготойгоор дүрбэн гүрэнүүдэй түлөөлэгшэдэй суглаphаниинь ехэ удхашанартай юм гэжэ онсолон тэмдэглэгдэнэ. Тэрэшэлэн зүблөөндэ Германиин хоёр гүрэнүүдэй түлөөлэгшэдэй хабаадалсаhаниинь hайн аша үрэтэй, Германи тухай асуудалнуудые шиидхэхэдээ бодото байдалые хараадаа абаха гэhэн hанамжын зүб байhаниие гэршэлнэ гэжэ тэмдэглэгдэнэ.

Зүгөөр баруун, зүүн оронуудай хоорондо Германиин асуудал тушаа үшөөл ехэ арсалдаануудай байhыень хэлэхэ хэрэгтэй. Германиин хоёр гүрэнүүдэй түлөөлэгшэдэй хөөрэлдэхые шухала гэжэ бодото дээрээ тоологдоошье hаа, эдэ хоёр гүрэнүүдые дүтэлүүлхэ тухай асуудалые ямар аргаар шиидхэхэ асуудалаар зүүн, баруун оронууд арсалдаатай байhан вандаа. Гадна Германитай эбэй договор баталха тухай асуудалааршье зүблөөндэ хабаадагшадай хоорондо горьтойхон арсалдаан байhaар. Баруун оронууд эбэй договор баталха ябадал шухала гэжэ хооhон үгээрээ тоолоод лэ үнгэрөө, теэд договор соо юу бэшэхэ тухай асуудалые тодорхойгоор зүбшэн хэлсэхэдээ, США-гэй, Англиин, Франциин, Баруун Германиин гадаадын хэрэгүүдэй министрнүүд Германидахи хүсэнүүдэй бодото байдалые хараадаа абаагүй дурадхалнуудые нэтэрүүгээр хамгаалhан байха юм.

Германиин асуудалаар зүүн, баруун оронуудай хоорондо байhан арсалдаанууд дэлхэйн хоёрдохи дайнай үлэгдэлнүүдые усадхалгада hаад хэнэ. Гэбэшье эдэ арсалдаанууд хэзээ нэгэтэ усадхагдаха юм гэжэ найдахаар. Энэ найдамжые, тусхайлбал, Женевэдэхи зүблөөн дээрэ бэе бэедээ дүтэлхэ ябадалай туйлагдаhан ушар баталжа үгэнэ. Жэшээлхэдэ, Баруун Берлинэй байдал саг зуурын хэлсээгээр гуримшуулагдаха, тиихэдээ Баруун Берлиндэ ямаршье зүйлэй ядерна буу зэбсэг, ракетнэ түхеэрэлгэнүүд байгуулагдахагүй гэhэн хэлсээн туйлагдаhан байна. Мүн Баруун Берлиндэ hүйдхэлтэ ябуулга хэхэгүй, бэе бэедээ харша пропаганда ябуулхагүй гэhэн асуудалые шиидхэхэ тушаа зүблөөндэ хабаадагшад үгэеэ ойлголсоо.

Мүнөө болотор Германитай эбэй договор баталагдаагүй байhан ушар, хоёрдохи дэлхэйн дайнай үлэгдэлнүүдые бүрин усадхаха хэрэгтэ hаад хэжэ байна. Энэ асуудалые шиидхэхын тула шухала эрхэ байдал байгуулха талаар Женевэдэхи зүблөөнэй хүдэлмэриин хоёрдохи шата урагшаа дабшаагүй. Гэбэшье энэ асуудалай тон шухала байhаниинь хаа хаанагүй мэдэрэгдэнэ гэжэ зүблөөн харуулаа.

Манай орон, Советскэ правительство гадаадын хэрэгүүдэй министрнүүдэй Женевэдэхи зүблөөнэй хоёрдохи шатын үрэ дүнгүүдые зүбөөр сэгнэнэ. Һайн hайхан хүсэл эрмэлзэлгэтэй байгаа hаа, эдэ арсалдаанууд зайсуулагдажа болохо, зайсуулагдаха ёhотойшье, тиихэдэ хоёрдохи дэлхэйн дайнай үлэгдэлнүүд бүрин усадхагдаха гэжэ бидэнэр этигэжэ байhанаа мэдүүлнэбди.

Е. ИВАНОВ.

Редактор Ц. Ц. ЦИБУДЕЕВ.

Адрес редакции: г. Улан-Удэ, ул. Ленина, 26. Телефоны редакции: редактора—46-32, зам. редактора—32-74, отв. секретаря—27-37, отделов: партийной жизни—34-05, сельского хозяйства и советского строительства—47-59, промышленности и транспорта, пропаганды, информации—35-14, культуры—24-74, писем и рабселькоров—40-49, отдел переводов, корректорская—35-95, бухгалтерия—37-32. Для междугородных переговоров—16.

Н01113. Типография Министерства культуры Бурятской АССР. За. № 5028